

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
17:04	17:16	17:26	17:14	17:08	17:23	17:16	17:26	17:25	17:08	כניסת שבת
18:21	18:19	18:22	18:21	18:20	18:22	18:21	18:20	18:22	18:20	יציאת שבת
18:57	18:59	19:00	18:57	19:00	18:58	18:59	18:59	18:58	19:00	ר"ת

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחי דרשו

Dirshu
דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

דף היומי: בבא בתרא מט. - נה: | משנ"ב: סימן ר"ד סעיף ג' עד סימן ר"ה סעיף ב' מוסר | מוסר: אהבת חסד חלק ג' פרק ו' יוש עוד ענין עד השמטה 'והנה כענין כוה' | קנין חממה: ארחות צדיקים הקדמה 'וכל הרעות' עד סוף ההקדמה

יום המישי י"א אדר תשע"ז | פניני פרשת תצוה - זכור | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

החפץ חיים קם ללכת לאכול את סעודת פורים, הבחור לא נותן לו ללכת. הוא נעמד ואומר: "רבי, אתם לא הולכים לאכול את סעודת פורים עד שאתם מבטיחים לי שאני יושב במחיצה שלכם לעתיד לבוא" החפץ חיים מסתכל ולא עונה, היו שם עוד בחורים אז הם אומרים "רבי, תבטיחו לו"...

רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים, הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן בסיפור מדהים שסיפר אביו על פורים במחיצת החפץ חיים

"לא רבי", ענה הבחור הנבוך, "אינני מסוגל להתחייב לשמור על לשוני במשך כל ימי חיי, צר לי, אינני יכול להבטיח!"
התמלא החפץ חיים בצער וקרא: "הביטו וראו, בחור זה עמד על פתחה של הצלחה נצחית, לא ביקשתי ממנו, אלא רק דבר אחד - שמירת הלשון! וגם את זה הוא לא מוכן, הוציאו אותו מכאן ונלך לאכול את סעודת הפורים!"
הכל פנו לקיים את מצות היום, והבחור הפסיד ברגע את בקשתו הייחודית.
מן השמים מגינים על כבוד ת"ח
שח החפץ חיים כיצד מן השמים מגינים על כבודו של חכם.

רבי אברהם שמואל מאיישישוק (בעל "עמודי אש"), כיהן כרבה של ראסין. באותה עיר כיהן רב נוסף באופן רשמי מטעם הממשלה. שבת אחת הקדים הרב הרשמי להגיע לבית הכנסת, והתיישב על מקומו של רבי אברהם שמואל, שבכותל המזרח. כשהגיע רבי אברהם שמואל לבית הכנסת והבחין בכך, פנה והתיישב מאחורי הבימה. הציבור פחד לומר דבר מה לרב הרשמי, מפחד שמא ילשין לרשויות.

ניתן לתאר באיזו אווירה התפלל הציבור באותה שבת... לאחר קריאת התורה, הכניס החזן את ספר התורה להיכל, ובחפזונו שכח לקרוא את תפילת 'הנותן תשועה' בשביל הצאר ומשפחתו. הרב הראשי, כנראה מהיותו מופתע מנצחוננו, לא שם ליבו לכך. פתאום זינק אליו "חייל ניקולאי" זקן בצעקת חמס, כיצד זה נתן רשות לדלג על התפילה לשלום הצאר. בטרם הספיק "הרב" להתנצל בפניו, כבדהו החייל בסטירות. התחולל רעש עצום. עוזריו של "הרב" הזעיקו את המשטרה, שאסרה את ה"חייל הניקולאיבי" באשמת הפרת הסדר הציבורי והתנפלות על פקיד ממשלתי.

ברם, הנעצר תקיף היה, והצטעק בקול כי כל כמה שיעלה לו

המשך בעמוד הבא <<<

מן החפץ חיים זצ"ל

עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי'

אבי רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, סיפר סיפור מדהים, שארע עם החפץ חיים ביום הפורים. מידי שנה, ביום הפורים, היו מגיעים בחורי הישיבה לביתו של החפץ חיים. החפץ חיים היה מוסר להם חידושי תורה, ומעביר סדר של חיזוק.

שנה אחת, הגיע בחור שיכור כסדר, בחור בעל כישרון שקצת קיים בעצמו עד דלא ידע. והוא התחיל לנדנד לחפץ חיים. כל היום הוא היה אצל החפץ חיים בבית ונדנד לו ושיגע אותו. שאלו החפץ חיים: "נו, מה אתם רוצים?" ענה לו: "אני רוצה שהרבי יבטיח לי שאני יהיה בד' אמות שלו בעולם הבא". במשך כל היום הוא נדנד לו עם בקשה זאת. אך החפץ חיים לא ענה לו, ולא הבטיח מאומה..

לפנות ערב, כבר התפללו מנחה, וצריכים להתיישב לאכול סעודת פורים, החפץ חיים קם ומתכוון ללכת לאכול את סעודת פורים, הבחור הזה לא נותן לו ללכת. הבחור נעמד

ואומר: "רבי אתם לא הולכים לאכול את סעודת פורים עד שאתם מבטיחים לי שאני יושב במחיצה שלכם לעתיד לבוא". החפץ חיים מסתכל ולא עונה. היו שם עוד בחורים והם אומרים "רבי תבטיחו לו", אז החפץ חיים הסתכל על הבחור ואמר: "רוצה אתה לשבת במחיצה שלי לעתיד לבוא? אם אתה תקבל על עצמך דבר אחד, אוכל להבטיח לך זאת, קבל על עצמך, שמהיום והלאה לא תדבר ולא תשמע לשון הרע כל ימי חיך, ותוכל לזכות במבוקשך!"

הבחור התרצן באחת, כובדה של ההבטחה הפיג ממנו את עוצמת השכרות, והוא שקע במחשבות, האם אכן יוכל לעמוד בדרישת רבו. הכל עומדים ומחכים לתשובתו, והחפץ חיים מזרוז: "נו, מה החלטת? האם תקבל על עצמך לשמור על לשונך?"

במשך כל ימי ילדותנו ידענו, אני, אחי ואחיותי, שלבסוף נגדל כיתומים. אני זוכרת שד"ר רחמילביץ היה אומר: "אפשר לנסות את כל התרופות ואת כל הטיפולים, אבל הוא לא יאריך ימים. מבחינה רפואית אין שום סיכוי לאדם בעל גוף חלש כזה לשרוד, הוא לא יחיה הרבה שנים..."

הרבנית ישראלזון מספרת על מסירות הנפש של אביה מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א ללימוד התורה

"אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֻמָּה" (שמות כ"ה, ג')

תקופת מחלתה האחרונה של הרבנית שיינא חיה אלישיב ע"ה, אשת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, היתה תקופה קשה לכל בני הבית. מחלת הריאות הקשה שתקפה אותה הקשתה את החיים עד מאוד.

סבל קשה היה גם מנת חלקו של בעלה – הרב אלישיב, באותה תקופה, אך דווקא אז, במצב קשה זה, השתדל לאמץ חיילים לתורה בכל כוחותיו. בזמן כזה, כשסדרי החיים משתבשים כליל, אזר כוחות והתגבר פי כמה לשמור את סדרי חייו הקבועים במסמרות מקדמת דנא.

תלמידיו, שומעי השיעור הקבוע בבית המדרש "תפארת בחורים", טוענים בלהט שמתוך אלפי השיעורים ששמעו ממנו במשך שנים רבות, היו השיעורים שנאמרו בתקופת מחלתה של הרבנית ע"ה השיעורים החזקים ביותר. ואף הסבר יש בפיהם לפרש העניין: ככל שהתגברו המפריעים

לריכוז המחשבה, לא נתן רבינו לעצמו להיסחף אחרים. אדרבה, החל לשאוב תעצומות נפש מרוחו הגדולה, והגביר פי כמה וכמה את כוח ריכוזו. אותות המלחמה על ריכוז המחשבה ניכרו היטב לפי התוצאות. ככל שהתגברו המפריעים – התגבר גם הכוח הנגדי, עד שנסתיימו בניצחוננו הגדול בס"ד.

מסלול הייסורים

תופעה זו היתה מפליאה לכל מי שזכה להתבונן בה. רבינו שרוי היה בזיקנה מופלגת. עבר זה מכבר את גיל המאה שנה, גופו לא תפקד, והיה מלא בייסורים ובמכאובים שהתעוררו בכל יום על כל צעד ושעל. וכלפי חוץ, אין איש רואה מאומה...

למרות הייסורים והמכאובים המשיך לעסוק בתורה למעלה משמונה עשרה שעות ביממה – ברציפות, בהתמדה, בשיא החיוניות כבימים ימימה. הוא לא ויתר לעצמו ולא כלום, לא פסק לרגע

הדבר – לא ירשה שיזלזלו בכבודו של הקיסר הרוסי אותו עבד בנאמנות במשך עשרים וחמש שנים... לשמע טענות שכאלה נדהם קצין המשטרה לגמרי. הוא הודיע על כך לקצין המחוז. זה האחרון העביר מיד דין וחשבון למושל המחוז על אודות התקרית. מושל המחוז קרא אליו לחקירה את "הרב" ואת "החייל הניקולאיבי". בשמעו את טענותיו של החייל, שאל את "הרב" כיצד הרשה לפשע שכזה להתרחש, התנצל "הרב" שפשוט לא שמע, יען כי

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

מריכוזו המופלא ולא החליש את עוצמת לימודו...

מתי מעט שהורשו להתבונן בצורת לימודו, היו עומדים ומשתאים למראהו של הארי הזקן שגופו אינו מציית לו כמעט, והוא מלא חיוניות כבחור צעיר. צורת לימוד כזאת, בהתלהבות ובריכוז, נדיר למצוא אף בקרב בחורי ישיבה צעירים שכוחם עימם.

בסוף ימיו כמעט ולא יכול היה לילך ברגליו, זקוק היה להישען בכל פסיעה מפסיעותיו, ועם זאת לא וויתר על תפילות בציבור בבית מדרשו, ועל השיעור הקבוע שבצלו הסתופפו מיטב תלמידי החכמים שבדור.

בתולדות כלל ישראל לא זכורה תופעה כזאת. לא רבים זכו להגיע לגיל שכזה, להיות אפופים בייסורי זקנה כאלו, ולהמשיך את סדר יומם כמו בזמנים שהיו בשיא הרעננות.

תמיד ידענו שנהיה יתומים

הרבנית ישראלזון תחי', בתו של רבינו, מתארת בפנינו את הווי חייה במשך שנות ילדותה. לפליאתנו היא פותחת במשפט דלהלן: "במשך כל ימי ילדותנו ידענו – אני, אחי ואחיותי – שלבסוף נגדל כיתומים". כשאנו תמהים על אמירתה, לנוכח העובדה שרבינו הגיע לזקנה מופלגת בצלילות דעת, בכוח ובגבורה, היא ממשיכה ומספרת: היה בירושלים יהודי שקראו לו ד"ר אהרונוב. הוא היה הרופא של הבריסקער-רב, ואבא היה חביב עליו עד מאוד, לכן, תמיד לאחר שבא מביתו של הבריסקער-רב הוא היה פוקד את ביתנו ומשגיח על בריאותו של אבא. ד"ר אהרונוב היה סבור תמיד, שאבא לא יחיה זמן רב בזה העולם. מרגע לידתו היה אבא חלש באופן בולט. הסבתא הרבנית חיה מושא ע"ה, בתו של בעל ה"לשם", סיפרה לנו שלא היתה מחלה שלא עברה על אבא בימי ילדותו.

אני זוכרת שד"ר רחמילביץ, שבא לטפל באבא יחד עם ד"ר אהרונוב, היה תמיד מתבטא ואומר: "אפשר לנסות את כל התרופות ואת כל הטיפולים עליו, אבל חבל על המאמץ הוא לא יאריך ימים. מבחינה רפואית אין שום סיכוי לאדם בעל גוף חלש כזה לשרוד, הוא לא יחיה הרבה שנים". כך הם היו אומרים תמיד, ואנחנו הילדים תמיד פחדנו שנישאר יתומים בגיל צעיר.

לא אשכח שכילדה, היה ד"ר אהרונוב מבקש ממני לבדוק לאבא את הדופק. מה אומר ומה אדבר, הדופק שלו היה כל כך חלש שזה

המשך בעמוד 5 <<<

ישב רחוק מהבימה. בהללו את החייל על נאמנותו לאהבתו ל"אבא מלכא", פקד מושל המחוז על "הרב" כי מהיום והלאה כדי למנוע טעות דומה, יהיה מקומו קבוע תמיד בסמוך לחזן, ליד הבימה... סיים החפץ חיים – "מן השמים סייעו לכבודו של רבי אברהם שמואל..."

(מתוך 'מידות והנהגות טובות' – הרב יחיאל מיכל שטרן)

<<< המשך מעמוד קודם

האשה ביקשה לתרום סכום כסף גדול עבור הקמת ישיבה, וביקשה שמרן החזון איש יתן לה את ברכתו. נכנסתי למרן והצגתי אותה בפניו, אולם במקום שיתן לה ברכה, החל מרן לשאול אותה: "מי את ומהיכן את? מנין יש לך כל כך הרבה כסף?"

הרב שלמה לורניץ זצ"ל, המבט של גדולי ישראל על תרומות ותורמים

סופו של הסיפור הוכיח, כי חכם עדיף מנביא... גם את שלישי הסכום שהבטיחה, היא לא היתה מסוגלת לתת. הלכנו כמה פעמים לשגרירות האמריקנית כדי לחתום שם על העברת ה"בונדס" לרשות הישיבה, ובכל פעם שהגיעה העת לחתום, היא הרגישה חולשה בלב ונזקקה לכדורים, ובסופו של דבר היא חזרה לארה"ב כלעומת שבאה, מבלי שנתנה את הכסף...

חכמתו של מרן עמדה לו. בשיחה קצרה שניהל עמה הבין שאשה זו אינה מסוגלת להגשים את רצונה, כפי שאמנם היה. עצתו להקטין את התרומה לשליש, לא רק שלא הזיקה לנו, אלא היתה עזרה של ממש בנסיון להוציא את רצונה מן הכוח אל הפועל.

הרב שלמה לורניץ זצ"ל

סיפור זה לימד אותי, עד היכן צריכה להגיע אמונת חכמים. כאשר מתקשים להבין את כוונתו של גדול הדור, חובה להאמין בדבריו ללא סייג ולתלות את אי ההבנה בכך, שאנשים פשוטים כמונו אינם מסוגלים לרדת לסוף דעתם של גדולי תורה. גם לאחר שעבר זמן רב, הייתי מלא השתוממות, כיצד לא עלה על דעתי דבר זה, שכעת במבט לאחור נראה כל כך הגיוני וברור... אלא שכך היא דרכה של תורה. עד שלא בא החכם, הכל סתום ומכוסה וכולם מגששים באפילה, ואילו לאחר שבא החכם והאיר את הדרך, הכל ברור ופשוט...

תפסת מרובה לא תפסת

דבריו היסודיים של מרן באותה שעה, שאדם אינו מסוגל לתת לזולת את כל הונו, ועדיף שיתחייב סכום שהוא לפי כוחותיו, היו עבורי לימוד חשוב, ועשיתי בו שימוש הלכה למעשה. הכרתי אדם עשיר שהיה קמצן גדול. לאחר פטירת אשתו פגשתי אותו בשעה של חולשת הדעת, ובהשתפכות הנפש הוא אמר לי, שהחיים הם הבל הבלים, ולכן הוא מוכן לתת לי את מה שביקשתי ממנו בעבר, והוא מקדיש את כל נכסיו למסודות שבכפר הנוער "שדה חמד".

מובן שהצעתו הנדיבה גרמה לי התרגשות והתלהבות גדולה. לפי הערכת היתה תרומה בסדר גודל כזה עשויה להבטיח את עתידו של כל המפעל לנצח. אולם, כאשר עמדתי לבקש ממנו לסדר חוזה עם חתימה מחייבת, צף ועלה בזכרוני הסיפור הנ"ל עם מרן, והבנתי, כי גם אדם זה לא יוכל להקדיש את כל הונו לצדקה.

אמרתי לו, שכוונתו להקדיש את כל הונו למפעל קדוש היא רצויה וראויה להערכה, אבל אינני רוצה שיעשה זאת עכשיו. אלא לאחר מאה ועשרים. תעניק לנו את הונך בצוואתך – אמרתי, ואילו עכשיו איני מבקש שתתרום אלא סכום לא גדול, עבור בית אחד בשדה חמד. את בקשתי זו הוא עשה מיד במקום.

רצונו הראשון, להעניק לנו את כל נכסיו, אכן לא יצא לפועל... אחרי שההתרגשות הגדולה עברה ממנו – נשכח הכל. רק הודות למה שלמדתי ממרן, זכיתי וזיכיתי את האיש בדבר שהוא היה מסוגל לעשות.

(מתוך "במחיצתם")

"יקדשתי את אהל מועד" (שמות כ"ט, מ"ד)

בשנת תש"ט, בהיותי בארצות הברית, נזדמן לי לפגוש אשה, שביקשה לתרום סכום כסף גדול עבור הקמת ישיבה שתשא את שמה. שמחתי על ההצעה, והצעתי לה לתרום את הכסף עבור ישיבת "חפץ חיים" של "הנוער האגודתי" בכפר סבא, שהיתה אז מהישיבות הטובות והמפורסמות ביותר. ראש הישיבה היה הגרא"ל שטיינמן שליט"א.

האשה גילתה עניין בהצעתי, ואמרה שהיא מבקשת לראות את הישיבה, והיא תבוא לשם כך לביקור בארץ ישראל, ואז תביא עמה את תרומתה. היא הגיעה ארצה, ביקרה בישיבה בכפר סבא, והביעה את הסכמתה המלאה להעניק את הכסף לישיבה זו. אולם בקשה אחת היתה בפיה: שמרן החזון איש יתן לה את ברכתו, לפני שתתרום את הכסף.

נכנסתי אתה למרן והצגתי אותה בפניו, אולם במקום שיתן לה ברכה, החל מרן לשאול אותה שאלות: "מי את ומהיכן את? מנין יש לך כל כך הרבה כסף?" היא סיפרה שהיא עובדת כאחות בבית חולים בארה"ב, ובמשך עשרות בשנים חסכה מפיה ואספה פרוטה לפרוטה, מתוך כוונה לתרום את הכסף לישיבה. היא הסבירה, כי בילדותה שמעה מאביה שזהו הדבר החשוב ביותר עלי אדמות, וכעת הגיעה השעה להגשים את חלומה.

לאחר ששמע מרן את כל הפרטים, אמר לה: "אני מיעץ לך, שלא תתני לישיבה את כל הכסף שחסכת, אלא רק שלישי ממנו. את שני השלישים הנותרים תשאירי לעצמך, שמא תהיי זקוקה בעתיד לכסף. בנוסף לך, תבקשי שהחלק בבנין שיבנה מתרומתך ירשם בטאבו בנכס על שמך. אם אכן כך תעשי, אני נותן לך את ברכתי". כשיצאנו מביתו, לא ידעתי את נפשי. ראשי היה סחרחר עלי... לא יכולתי להבין את פשר הדברים. מדוע מרן החזון"א לא נתן לה לתרום את כל הבנין? מדוע רק שלישי יותר מכל, היה קשה לי לעכל את העובדה, שלכאורה הוא הביע בנו אי אמון, באומרו שחלקה בבנין שיבנה לא ירשם על שם הישיבה אלא על שמה. השאלות הללו לא נתנו לי מנוח. באותו ערב חזרתי למרן, ושאלתי אותו לפשר הדבר. מרן חייך אלי בבת השחוק הידועה שלו, ואמר לי: "מדוע אינך מבין? הלא האשה הזאת באה לבקש ברכה, וכדי לתת ברכה צריך שיהיה לה על מה לחול... היא רוצה לתרום, אך אינני מאמין שהיא מסוגלת לבצע את הדבר... אדם מן השורה אינו מסוגל לתת את כל הונו עד הפרוטה האחרונה, גם למטרה הטובה ביותר, אלא אם כן הוא אדם גדול מאד.

ראיתי שהיא באמת רוצה לתת, ורציתי לברכה, שהרי היא מבקשת ברכה עבור דבר טוב, וגם רציתי לעזור לשיבתכם, לכן ביקשתי למצוא דרך להקל עליה את הדבר. אם היא תתן רק שלישי, וגם השליש הזה יהיה רשום על שמה, יהיה לה קל יותר לתת, כסף שנותנים ולא-נותנים, יותר קל להפרד ממנו, שיערתך, שעל הדבר הזה יכולה הברכה לחול.

"אך למרות הכל", סיים מרן, "אני חושש, שגם את השליש היא לא מסוגלת לתת, והלוואי שברכתי תחול..."

במוצאי פורים נכנס שיכור לחדרו של רבינו והשמייע צעקות רמות, אחר כך החל לשבח את רבינו בהפלגה יתירה. רבינו סובב את הראש לקיר ולא רצה לשמוע את נאומו של הצעיר, הנוכחים גררו אותו החוצה...

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א על הסכנות ביום הפורים, ומדוע הג זה הוא עת רצון לישועות

הזהירות גם לילדים: שח הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על ילד שזרק חומר נפץ וגרם לקטיעת אצבע של ילד אחר, הילד התדפק על דלתו של מרן הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א, ושאל כיצד לעשות תשובה על המעשה הנורא שעשה. תשובת מרן שליט"א היתה: "איני יודע כיצד עושים תשובה על דבר כזה!"

הילד ניסה שוב ושוב, אבל הגאון הגדול רבינו שליט"א פנה את ידיו בתנועה של 'איני יודע' ולא השיב.

(הגרי"ל זילברשטיין הסביר את תשובתו של הגאון הגראי"ל שטיינמן שליט"א, ואמר שבאמת אי אפשר לדעת כיצד עושים תשובה על דבר כזה, שהרי כבר הבאנו בעבר שהספר חסידים (סי תקצ"ה). מתקשה בדבר הכפל במילות הפסוק 'והשיב את הגזילה אשר גזל', ומתרץ שאמנם אם הגזלן משיב את גזלתו עוד באותו יום די בכך, אולם אם השיב רק לאחר יום או יומיים, הרי שצריך להחזיר לנגזל גם את ההפסד שהיה לו באותם יום או יומיים, שבהם היה יכול לעבוד עם השור או עם החמור, ונמנע הדבר ממנו בשל הגזילה, ואם הגזלן לא החזיר את פערי ההפסד הללו הוא נשאר גזלן. וכמו כן ממשיך הספר חסידים, כדי לצאת ידי שמים, יש לחשב את הצער שהיה לנגזל וכו', ואם במקרים אלה כל כך קשה לאמוד את הצער, הרי שבמקרה שלנו כאשר אחת האצבעות של הילד נקטעה, באמת אי אפשר לדעת כיצד ניתן לחזור בתשובה על כך, וזו היתה תשובתו של הגאון הגראי"ל שטיינמן שליט"א).

(עלינו לשבח ח"ו עמ' תע"ח, והעירו מדברי המהרש"א סנהדרין לז, א ד"ה היו יודעין דכ' דדברי הספר חסידים' הוא רק בדיני נפשות ולא בדיני ממונות ויל"ד האם המקרה לדיני נפשות).

תחפוש ראויה: אמר רבינו: יש להזהיר לילדים להתחפש כמו צדיקים וצדיקות, ולא כמו רשעים או מחללי שבת וכדומה, שכל דבר משפיע על השאיפות של הילד. (מים חיים עמ' 78)

וסיפר שאמרו לו בשם הגר"ח ק שליט"א שאמר בשם אביו הסטייפלר זצ"ל שמי שהתחפש בישיבה בפורים להמן יצא לתרבות רעה, אמר רבינו אני חושב בטעם הדבר כיון דהוי כפתיחת פה לשטן. (יש כאלה שמתחפשים לשוטר וכדו' ובאמת הדבר לא טוב).

עת רצון: רבינו הסביר למה פורים הוא עת רצון, שיש עקרות שנפקדות וכן אנשים נפקדים בפרנסה, מפני שזה יום גדול לקיים מצוות של בין אדם לחבירו, ה' אוהב מאד את כלל ישראל, ביום שבו מתרבה אחוה ורעות. (ואני תפלתי לך ה' עת רצון וכו').

ונאים הדברים למי שאמרם: סבלנותו הנדירה של מרן הגראי"ל

המשך בעמוד הבא <<<

ליהודים היתה אורה ושמחה'

מכתבים ממרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן שליט"א לפני פורים:

זהירות מפגיעה באנשים: היות שמתקרבים ימי פורים דפרזים ודמוקפין, בהם יש חשש של פגיעה באנשים, בחורים ומחנכים, אשר זה חטא ועוון גדול, והרבה שנים אחרי זה סובלים

הפוגעים והמביישים, ולא יודעים את חומרת הדברים, באתי בזה לעורר כי זה כמשחקים באש, ושומר נפשו ירחק מעוון החמור של המלבין ברבים.

ויהי רצון שהזמן ינוצל לחיזוק ולאהבה בין אחד לרעהו ולכל לומדי ומלמדי תורה, וכל אחד יתרומם ברוחניות כנפש לב מבקשי השי"ת. ט"ז אדר א' תשע"א לפ"ק

זכות שנפלה בחלקכם: לבני ישיבתנו היקרים ה"ו. כבר דיברנו כמה פעמים על הזכות שנפלה בחלקכם ללמוד תורה בליל פורים, שהוא יום של 'קבלו באהבה' (ובשנה זו קשה לי להשתתף עמכם בשמחתכם), והנני לברככם שתזכו בזכות זה לעלות מאד בתו"ש כל אחד לפי מדרגתו ותצליחו ברוחניות וגשמיות.

א"ל שטיינמן מוצש"ק ליל פורים תשע"ד. (קובץ אגרות ס"ב)

עבודת ה' בפורים: לבני חביבי הק"ו עליהם יחי'. קשה עלי להשתתף עמכם, ואמרת לי להעלות כמה דברים על הכתב, הנה הקב"ה ברוב חסדיו נתן לנו את התורה והדריכנו איך לקיימה, והנחילנו מועדים, ורבנן הוסיפו עליהם עוד חנוכה ופורים, ובעמדנו לפני ימי הפורים, ויש החושבים שבזמן כזה אפשר לעשות מה שרוצים, אבל אין זה כך, אלא שבכל יום יש את עבודת ה' בדברים מסוימים, ובשבת ומועדים יש גם מצוות היום, וזה רק עבודת ה' לא סתם הוללות והתפרקות, ומה שיש ביום יותר מצוות, יש בו יותר קדושה, ומסוגל לעלות בו ביותר, אשריכם שאתם מתחזקים בימים אלו בלימוד התורה ובתפילה, ויש לראות שח"ו שלא נכשל ולא נגרר אחרי דברים לא נכונים, רק יראה כ"א למשוך עצמו להאמת לתורה ויראת שמים ומעשה המצוות, ומדות טובות בין איש לחברו, והקב"ה יערה עליו רוח טהרה ויזכה ברוחניות וגשמיות. המשתתף ושמה עמכם ליל פורים תשע"ה (קובץ אגרות ס"ג).

***

מעשה התרחש פעם במוצאי פורים. צעיר שיכור נכנס לחדרו של רבינו, ובמעמד האברכים השמייע צעקות רמות. אחר כך הוא החל לשבח את רבינו בהפלגה יתירה. רבינו סובב את הראש לקיר ולא רצה לשמוע את נאומו של הצעיר. הנוכחים גררו אותו החוצה, אך רבינו לא היה רגוע מכך, וחקר שמא קרה לו משהו בעת הגרירה - אולי קיבל מכה וכדומה.

היה נורא. מעולם לא היה הדופק במהירות הרצויה. מה שהפליא אותנו תמיד הוא, שכשהיה מגיע ללמוד, הוא קיבל כוחות כאלו שלא מעלמא הדין. מעולם לא ידעתי מנין הוא שואב כוחות להשקיע וללמוד בעוצמה כזאת.

גם לאחר נישואי הייתי נוהגת לשבות בביתו פעם בחודש באופן קבוע. בעלי הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל, היה תמיד אומר לי, שהלימוד של האבא הוא מעל לדרך הטבע ואין לו שום פשט בחוקי המציאות. הוא היה אפוף מחלות, לחץ דמו גבוה תמיד, התיאבון עזב אותו לפני שנים וקשה היה לו לאכול - אך עם כל אלו היה עוסק בתורה בהתלהבות ובמלוא כוחותיו.

לפעמים בליל שבת, היינו רואים אותו חלש עד אימה, חיוור לחלוטין. האמת היא שהגדרה 'חיוור' אינה נכונה. הוא היה שקוף מרוב חיוורונו! תמיד פחדתי, מי יודע אם יעבור את הלילה בחיים. בלילות שבת לא הייתי מסוגלת להירדם מן הפחד והחשש אחר שראיתי אותו.

כל זאת עד השעה 2:30 לפנות בוקר. אז, בשעה הקבועה לתחילת הלימוד, הייתי שומעת את קולו בוקע מחדרו, לומד בקול רם ממש, כאילו חברותא יושב לצידו, והוא מסביר לו את הגמרא. אז היתה נפשי נחה עלי, עכשיו אני יודעת שהוא חי. צורת הלימוד שלו לא השתנתה מעולם. מאז שנות ילדותי המוקדמות אני זוכרת אותם

ניגונים, את הלימוד בקול רם, כשהוא מסביר לעצמו את דברי הגמרא כאילו משהו יושב לצידו.

גם בשבת בבוקר היינו אוכלים עמו את סעודת השבת. באמצע הסעודה הוא היה ממש מתמוטט, נרדם תוך כדי האכילה, בקושי מכניס משהו לפה מרוב חולשה. בשבתות כאלו הייתי בטוחה שהוא לא יהיה מסוגל לומר את השיעור אחה"צ, אך כשהגיע זמן השיעור ראיתי אותו הולך בגבורה לומר את השיעור.

לאחר מכן הייתי שואלת את בעלי זצ"ל איך היה השיעור. הוא היה אומר לי: "גיוואלדיג (מיוחד), ממש מעל לדרך הטבע. כשהוא אומר את השיעור, הוא נראה כמו בחור בן 18 בשיא כוחו".

בסעודה שלישית שוב נשמת ראשו בחולשה. בעלי זצ"ל תמיד היה אומר, שהלימוד שלו הוא מעל לדרך הטבע. הוא מקבל כוחות עצומים שלא מעלמא הדין, כדי ללמוד תורה וללמדה לאחרים.

בעלי זצ"ל היה איש שקט מטבעו, חייתי עמו שנים רבות ומעולם לא ראיתי מתלהב או יוצא מגדרו. רק כשהיו מדברים אודות הלימוד של אבא, הוא היה מתלהב ומתפעל עד בלי די, היה מתאר וחוזר ומתאר את מצבו, את חולשתו ואת צורת לימודו בכוחות עצומים למעלה מגדרי הטבע.

(מתוך 'גדולה שמושה')

'שמא', 'אולי' ו'אפשר'. אם מדברים בתקיפות - אדרבה, זו סיבה שהדברים יתקבלו פחות".

הרבנית שטיינמן ע"ה סיפרה, כי פעם לא חש רבינו בטוב במשך כמה ימים, ולא יכול היה לקבל קהל. לילה אחד דפקו אב ובנו דפיקות נמרצות על הדלת. האב אמר כי מדובר בעניין של פיקוח נפש ממש, שאינו סובל דחוי, כיון ששמעה כך, סברה הרבנית לתומה שאכן יש להכניסם גם בשעה זו.

היא שאלה את בעלה אם יוכל לקבל את השניים העומדים בפתח ופיקוח נפש בפיהם, והוא הסכים שיכנסו. הם אכן נכנסו בזריזות, וכעבור כמה דקות יצאו בסבר פנים מחויך ומרוצה. הרבנית התפעלה ממהירות יציאתם ותמהה בינה לבין עצמה: "איזה עניין של פיקוח נפש יכול היה להיות דחוף כל כך ולבוא על פתרונו תוך רגעים ספורים?" אף על פי שבדרך כלל לא שאלה את הבאים למבוקשם מרבינו, הפעם חרגה ממנהגה והתעניינה אצל השואל:

"מה היה המקרה הדחוף כל כך?"

האיש השיב, כי בימים אלו מגישים רשימות לבחירות לכנסת, והוא בא לשאול האם כדאי לו להגיש רשימה לבחירות. "כיון שמועד ההגשה מסתיים בעוד שעות בודדות, בשעת חצות". הסביר, "היה העניין דחוף במיוחד".

"נו, ומה השיב לכם הרב?" התעניינה הרבנית.

"הוא ענה לי שלא אגיש מועמדות, כי אף אחד לא יבחר בי חוץ ממנו", ענה האיש בהצביעו על בנו...

נראה שרבינו אמר לו זאת בנועם ובחכמה, באופן שהאב לא נפגע כלל אלא קיבל את הדברים ברוח טובה מאוד.

לאחר מכן שאלה הרבנית את רבינו, כיצד קרה שהשואל יצא בחיוך, ורבינו ענה בבדיחותא: "כנראה הוא חשב שרק הוא יצביע לעצמו, ושמח להווכח שברור לי כי גם בנו יצביע לו, ויהיו לו שני קולות..."

(מתוך הספר 'רבי אהרן לייב', 'כאיל תערוג', פורים)

והקפדתו הייחודית בנושא בין אדם לחברו, מתבטאת רבות בחיי היומיום, ודוקא בפכים הקטנים, שנראים לכאורה כשוליים, אך מעידים כאלף עדים על טוהר ליבו ונשמתו של רבן של ישראל.

ונפשי כעפר לכל תהיה: סיפר אחד מתלמידי רבינו, כי יום אחד, בעת קבלת הקהל לאחר תפילת ערבית, חלף בחור צעיר בין העומדים, כשכל כוונתו היתה רק כדי להצטלם עם רבינו. הוא הושיט יד לרבינו בעוד פניו מופנות כלפי הצלם, והוא מורה לו באצבע "לצלם! לצלם!" לבני הבית ניכר היה כי הרגע המביש הזה מכאיב לרבינו, אך הוא לא הגיב מאומה עד שההוא סיים את מלאכת הצילום... בסיום קבלת הקהל דיבר פלוני עם רבינו על אודות חסרון הדרך ארץ שנראה כאן קודם, ורבינו הגיב "כל יום זה כך?"

אף שלא פגעתי בו: פעם לחש רבינו לתלמידו, כי אחד מהאנשים שלזכותם הוא מקפיד להכניס מדי יום מטבעות לצדקה הוא אדם שבעבר היו לו דין ודברים עמו, ועל אף שלא היתה זו מריבה ממש ורבינו לא פגע בו, חלילה, בכל זאת הוא מרגיש צורך "לפצות אותו", כלשון רבינו, ולעשות בכל יום משהו לטובת נשמתו, וכן לטובת אדם נוסף כדוגמתו.

והוסיף רבינו: "ואף שאני לא פגעתי בו, והוא כן פגע, בכל זאת - מי יודע, שמא היתה לי קצת אשמה בזה".

לשון נקיה: מעשה היה שיהודי לקח דבר מה מבית רבינו, וכששאל רבינו היכן הוא אותו חפץ, השיב אחד מבני הבית: "כנראה פלוני גנב את זה". רבינו לא הסכים עם הנוסח ואמר: "יהודי אינו גנב. תאמר שאולי הוא חס על החפץ הזה, שמא כאן בבית ילך לאיבוד ולכן לקח לעצמו".

לשון רכה: כמה פעמים הדריך רבינו את מקורביו על פי מכתבו של הגר"ח מוולוז'ין, לאמר: על ידי מידת הסבלנות האדם משיג את רצונו יותר ויותר מכל תקיפות שבעולם. אולם בני אדם טועים בכך. עוד אמר לבנו הגאון רבי שרגא שליט"א: "גם כאשר הייתי ראש ישיבה יחידי בישיבת כפר סבא, לא דברתי בתקיפות. לדוגמא, בענין קבלת תלמידים לישיבה, דברתי עם הצוות רק בנוסח של

פקחותו העצומה ולבו הרחב של רבי אריה לוי זצ"ל בהשגת מגורים לחסר בית

יש לי היכרות טובה עם אותו יהודי שמתגורר שם, נראה לי כי אצליה לשכנעו לעזוב את החדר, אך בתמורה לכך, עליכם לרכוש לו דירה חילונית בקרבת מקום'...

הרב ישראל ליוש

”אֲתָהּ תִּדְבֹר אֶל כָּל חֲכָמֵי יָב” (שמות כ”ח, ג)

שתי מעלות מוזכרות בפסוק זה: חכמה ולב. לכאורה אין קשר בין אחת לשניה, שהרי החכמה היא בשכל ואינה קשורה אל הלב, ואילו הלב מבטא עניין רגשי ורצון טוב לעשיית צדקה וחסד. ידועים דברי הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ”ל, שלמד שישנו תנאי הכרחי לקבלת החכמה מאת נותן החכמה, והוא להיות מבקש חכמה; להכין את עצמך להיות כלי קיבול לקבל את החכמה מאת השי”ת, ורק בעבור תשוקתו לחכמה יזכה בה, וזהו התנאי 'חכם לב', שבחכמת לבו (כלומר, בתשוקתו) הכין את עצמו לקבל את החכמה השכלית.

עוד ניתן לבאר על הפסוק הנ”ל, שאכן שתי מעלות נפרדות כתובות בו, אך שתיהן צריכות זו לזו, כי מי שלבו רחב והוא מלא רוח נדבה לעשיית צדקה וחסד, אך אינו מפעיל אף את מוחו ושכלו למצוא תחבולות לעשיית הצדקה בשלמות, הרי מעשיו יהיו חסרים. וכמו”כ מי ששכלו גדול, ויש לו רעיונות נפלאים לעשיית צדקה וחסד, אך לבו צר ואין בו כלל רצון טוב לעזרה לזולתו - ודאי שאין זו מעלה, כי מה יועיל ברעיונותיו המוצלחים ככל שיהיו, אם אין הוא חפץ כלל לעשותם בשלמות. נמצאנו למדים, ששתי המעלות זקוקות אחת לשניה: אדם המתנדב בעשייה לזולתו - צריך לגייס לכך את שכלו ומוחו, יחד עם טוב לבו, ובכך התוצאה תהיה מושלמת.

•••

לבו הרחום של הגאון רבי אריה לוי זצ”ל, יחד עם חכמתו העצומה חברו יחדיו במעשי הצדקה שלו, כפי שניתן לראות בסיפור הבא: איש עני היה בירושלים, שאף דירה משלו לא היתה לו, ולפרנסתו עבד בחברה קדישא. לאחר שהתאלמן מאשתו, עבר להתגורר בחדר קטן ועלוב, בתוך בית הקברות בשכונת סנהדריה בירושלים. לבו הרחום של רבי אריה, לא יכול היה לראות את היהודי שגר כך בבדידות איומה, והיה מדבר אל לבו של היהודי שימצא לעצמו שידוך, ובכך יפר את בדידותו ויחלק את חייו עם אשתו החדשה. היהודי במר לבו אמר לרבי אריה: ”וכי מי תרצה לישא אותי? הרי אפילו דירה אין לי! האם אגור איתה כאן בחדר העלוב הזה?” ”אל דאגה”, ענה לו רבי אריה, ”את עול הדירה אני נוטל על עצמי. אתה מצדך תמצא את זיווגך, ואני אדאג עבורכם לדירה נאה”. אורו פני העני, וזיק של תקווה נראה מבין עיניו. הוא פנה

אל המלאכה והחל להתעניין אחר שידוך מתאים.

לא ארכו הימים, והיהודי מצא את זיווגו מן השמים, ובשעה טובה ומוצלחת אף נקבע תאריך לחתונה. מאותו רגע, החל רבי אריה בקיום הבטחתו וגייס את כל מוחו לאתר מקום מגורים מתאים לזוג החדש. הבעיה המרכזית היתה: 'כסף מנלן?' רבי אריה עצמו לא התברך בעושר רב, הוא חי חיי דחקות, ובקושי פרנס את בני ביתו, ואיך ימצא עתה כסף לרכישת דירה ליהודי ואשתו? הוא ניסה בכה ובכה, פנה אל ידידיו מהחברה קדישא, ואל מעט מכריו מירושלים, אך העלה חרס בידו, הוא לא הצליח לגייס אפילו מעט מן הסכום הנדרש.

לפתע הבזיק במוחו רעיון מבריק, ומיד החל להוציאו אל הפועל. הוא נגש למנהלי החברה קדישא ואמר להם, כי בעת האחרונה כאשר השתתף בלוויית, הועלה חשש בלבו על ביזוי כבוד המת הנעשה ברשותם של החברה קדישא. נבהלו אנשי החברה קדישא למשמע אוזנם, ולא העלו בדעתם למה רבי אריה מתכוון.

רבי אריה המשיך והסביר להם את כוונתו, הלוויית הרי יוצאות מחדר הטהרה שבמרכז העיר ברחוב הנביאים, ובדרכה לבית הקברות בסנהדריה, עוברת הלווייה דרך ארוכה ממרכז העיר לצפונה, ומלבד זלזול בכבוד המת, נגרם בכך טרחה דציבורא, כי הלווייה עוברת דרך בתי כנסת ובתי מדרש, שבהם נעצרים כל הקהל לאמירת קדיש, והדבר גורם לעיכוב עצום ולהפרת סדרי התנועה.

”מה נוכל לעשות?”, הצטדקו מנהלי החברה קדישא, ”הרי אין לנו חדר טהרה בבית הקברות בסנהדריה, ואף מקום פנוי לבנות שם חדר טהרה - אין בנמצא”. ”ומה עם החדרון הקטן בפנינת בית הקברות? מדוע לא תבנו שם חדר טהרה?” שאל רבי אריה.

”בחדר זה מתגורר, מזה זמן רב, יהודי עני מוותיקי עובדי החברה קדישא, וליבנו עליו, אי אפשר להוציאו משם”, ענו המנהלים. אמר להם רבי אריה: ”יש לי היכרות טובה עם אותו יהודי שמתגורר שם, נראה לי כי אצליה לשכנעו לעזוב את החדר, אך בתמורה לכך, עליכם לרכוש לו דירה חילונית בקרבת מקום”, הסכימו מנהלי החברה קדישא לעסקה, ורבי אריה שמח בלבו, כי יותר מאשר דאג לכבוד המת, דאג למצוקתו של היהודי, להעמידו בקרן אורה, להקים בית בישראל.

רבי אריה לוי זצ"ל

הצרה הגדולה שהתרחשה על סיפונה של אוניה בריטית במימי האוקיינוס האטלנטי, והתבררה לאחר ארבעים שנה כנס הצלה גדול!!

הרב בנימין גולד

”על כן קראו לַיָּמִים הָאֵלֶּה פְּוִיִּים עַל שֵׁם הַפּוֹר” (אסתר ט', כ"ז)

ניסים ומאורעות דרמטיים רבים ארעו בפורים ומסופרים במגילת אסתר, ואם כן תימה גדולה היא, מדוע נקבע שם החג דווקא על שם הפור שהטיל המן?! לכאורה, זהו ארוע שנראה לא משמעותי בכל סיפור המגילה, ארוע שהיה בו רק כדי לקבוע את היום בו תתחיל השמדת היהודים, ולמה לא נקבע החג על שם אסתר או מרדכי וכדו'? ובפרט ששם החג מסמל כידוע את מהות החג, ומה יש בפור שהטיל המן לסמל לנו את מהות חג הפורים?

תרוץ נפלא כתב הגר"מ פינשטיין זצוק"ל בספרו 'דרש משה', שנקבע כך ללמדנו, שכמו שכל נס הפורים היה מהיפוך של רע לטוב, כי הנה המן עשה גורל, וחשב שבזה קבע את גורלו של עם ישראל, אך לא ידע שהדבר שחשבו לרעה שנפל הפור בחודש שנפטר בו משה, נהפך להם לטובה כי בחודש זה גם נולד משה, וזו היתה טובה לישראל, כי זוהי כל מהותו של גורל, יש לו כמה פנים, היום כך ומחר כך.

וזהו הלימוד שצריכים אנו ללמוד מיום הפורים, שבכל דבר שהאדם חושב כי יש לו טובה, צריך תמיד לדעת כי הכל יכול להתהפך כמו גורל לכאן או לכאן, ותמיד יש לו להתפלל ולשים מבטחו בה' יתברך, וכן להיפך מרעה לטובה, לעולם לא להתייאש כי הכל יכול להתהפך מיד לטובה בחסדיו יתברך.

...

לימוד זה הוא מיסודות האמונה, שאין מקרה בעולם, ומקרה אשר נראה לנו כרעה גדולה, יתברר בסופו של דבר כהצלה עצומה, ונביא בזה את אחד הסיפורים שפורסמו בשנים האחרונות שממחיש לנו יסוד זה.

הדבר התרחש לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, כאשר קבוצת בחורי ישיבות מליטא

שהתגוררו בגרמניה, הרגישו שחגורת החנק הנאצית הולכת ומתהדקת, וברחמי שמים הצליחו ברגע האחרון להבריח את הגבול בדרכם לאנגליה, בתקווה שיזכו לחירות ולישב בשלווה. אך לא עברו ימים רבים וכבר עלה חשד בעיני השלטונות האנגלים שהם מרגלים גרמנים, והורו לגרשם לאוסטרליה הרחוקה, תוך זמן קצר העולם לאוניה בדרכה הארוכה לגלות בארץ ניכר.

קשה לשער את כל הצער והאכזבה שהיו מנת חלקם של הגולים בכל הטלטולים הרבים האלו, אבל נחמתם היתה שהנה לפחות הצליחו לברוח מהמרצחים הנאצים ובקרוב יוכלו להגיע למקום מבטחים. אך גורלם לא שפר עליהם. לא עבר זמן רב מתחילת ההפלגה, והתברר שבאוניה זו שהכילה מגורשים רבים, ישנה גם קבוצת פושעים ועבריינים שגורשו כעונש מאנגליה, פושעים אלו החליטו להתנכל לבחורי הישיבה בשל חזותם היהודית.

הם הצרו להם והתעללו בהם בכל עת וזמן. השיא הגיע, כשהחליטו הפושעים להשליך את כל מטלטליהם של בחורי הישיבה, שהצליחו לקחת עמם לגלות, לים. הם נשארו עם בגדיהם לגופם בלבד. הצער הגדול ביותר היה, שבין החפצים המעטים שהצליחו לקחת איתם ושמרו עליהם מכל משמר, היו חידושי התורה שזכו לשמוע בישיבות בהם למדו, ביניהם חידושי תורה מגדולי ראשי הישיבות בדור ההוא, וכן חידושים שעליהם עמלו שנים רבות, וערכם היה חשוב להם יותר מכל.

הם התחננו על נפשם בפני הפושעים, שלפחות ישאירו להם את היקר להם מכל, אך התחננונים נפלו על אוזניים אטומות, וכך, לקול זעקות השבר של הבחורים הושלכו מחברות חידושי התורה שלהם אל בין גלי הים האין סופיים. דמעות הבחורים התערבו במי הים והם לוו במבטיהם הכאובים את האובדן הגדול מכל.

שעה קלה לאחר זריקת המחברות לים, נראו ממרחק כעשר אוניות מלחמה, ובתוך דקות נשמעו רעמי פגזים ויריות שנורו בעוצמה רבה לעבר האוניה. המחשבות התרוצצו על הסוף הקרב ובא, אלא שכל זה נמשך זמן קצר ופתאום נשמעה הוראה מרחוק, וההפגזה נשתתקה, האוניה המשיכה להפליג, והיה הדבר לפלא.

ארבעים שנה לאחר מכן, נפגש באקראי אחד מניצולי האוניה עם זקן אחד. תוך כדי דיבור התברר שהיה זה מפקד האוניות שהפגזו את ספינתם.

הניצול מיהר לשאול את המפקד לפשר ההפגזה העזה והפסקתה לאחר כמה דקות, והמפקד לשעבר סיפר לו את אשר ארע. אותו זקן היה מפקד של עשר אוניות מלחמה גרמניות. כאשר ראה מרחוק את אונית הפליטים חשדה לאונית אויב. הוא נתן הוראה להפגיזה עד להטבעתה המוחלטת. אלא שפתאום נראו על גלי הים מזוודות

קטנות כשהן נעות לעבר הספינות הגרמניות. המפקד חשש שאלו מזוודות נפץ או אותות אחרים מהספינה המופגזת, והורה להעלותן ולבדוק את תכולתן. כאשר פתחו הגרמנים את המזוודות, גילו להפתעתם ולחרדתם, מחברות שבתוכם כתובים דברים בשפה הגרמנית. המפקד חשש שהוא מטביע ספינה עם אזרחים גרמניים, והורה מיד להפסיק את ההפגזה ולתת לספינה להמשיך בנסיעתה.

ניצול הספינה ששמע את הסיפור כמעט והתעלף, כששמע את השתלשלות הדברים. ארבעים שנה לאחר הארוע התברר לו גודל השגחתו יתברך, שכל הצער והמכאוב על אובדן המחברות של חידושי התורה שבזמנו היה נראה להם כחורבן וכאובדן הגדול ביותר, הוא זה שעמד להם ברחמי שמים להצילם ממוות בטוח במעמקי הים הגדול, ללא שיהיה אפילו אי מי שידע את גורלם לנצח.

באמתחתי שלי, אם יורשה לי לספר לכם, ידידי היקרים, מצוי אבנט, ירושה מנינו של ה"אהבת שלום", כ"ק האדמו"ר מווישווא זצ"ל. סבא ע"ה קיבל את הגארטל הזה מהרבי מווישווא זצ"ל, שהוריד אותו מהקפטן שלו ונתנו לסבי זצ"ל, וסבא הוריש לי בצוואתו

רק לאחר השבת גילה לו ה"עצי חיים" שמדובר היה בשטריימל של זקנו, הרה"ק בעל ה"ישמח משה" זצ"ל

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א

"ועשית בגדי קדש לאהרן אחיה לכבוד" (שמות כ"ה, ב')
הלבוש המסורתי של יהודי תימן, הוא רבגוני וססגוני,

וכולל סוגים שונים של בגדים, הנלבשים בזמנים שונים:

"גמים" - הינה גלימה ארוכה בצבעים שונים, כשבצידיה שני קרעים, זכר לחורבן בית מקדשנו ותפארתנו. בערב שבת קודש, כשהשמש נוטה לשקוע ואור השבת מנצנץ ובא, עוטים בני תימן המסולאים מפז את ה"מדאני", שהוא בגד בצבעי שחור ולבן, כאשר בשבת עצמה לובשים הם בגד לבן, כולו טוהר וחן.

על ראשם כורכים התימנים כיפה מיוחדת בשם "גונגאבי", סביבותיה קושרים את ה"מאצ'ר", המטפחת המיועדת לכך. חתן תימני, בשבעת ימי המשתה שלו, לובש "ג'אליה", וישנם גם בגדים שונים וססגוניים ליתר מועדי ישראל ומאורעותיהם.

עדיין ניתן לראות יהודים תימניים שהולכים בשבתות ובימים טובים, גם בארץ ישראל, בלבוש התימני המסורתי, שהיה נהוג בעדן ובצנעא. לדעת יוצאי תימן, הלבוש התימני הוא הלבוש המקורי אותו לבשו בני ישראל בצאתם מארץ מצרים. על לבושם של בני ישראל נאמר בתורה "שמלתם לא בלתה" ו"ויכבסו שמלותם". מכאן, כך אומרים בני תימן, שבני ישראל הלכו מאז ומקדם בשמלות, כמו הג'מיס, שהוא בגד דמוי שמלה, אותו לובשים התימנים.

המהר"ץ, אביו של המהר"י"ץ, מגדולי רבני תימן, נתן רמז ואסמכתא למנהג התימנים ללבוש בגדים בהירים בשבת, והזכיר את הכתוב "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", א"ש הינם ראשי התיבות של אדום שחור, ומכאן שצריך ללבוש רק בגדים בהירים בשבת ולא בגדי צבעונים.

הלבוש התימני אינו קשור כלל למלבושם של גויי תימן, והוא לבוש שנחשב בתימן ללבוש יהודי מובהק. התינוקות של יהודי תימן לבשו כיסוי ראש, שהולבש גם לבנים וגם לבנות החל מגיל חודש, כנראה כדי להכניס בלבבותיהם של הפעוטים יראת שמים. בנוסף היה בכיסוי ראש זה משולש, כנגד עין הרע.

***

בפרשת השבוע קוראים אנו על בגדי הכהן הגדול, אותם לבש "לכבוד ולתפארת". נעסוק הפעם בנושא החשוב של "שלא שינו את לבושם", סוד הבגד היהודי, לעדותיו ושבטיו, קהילותיו וצורותיו השונות. יחד עם בגדי גדולי הצדיקים, סגולותיהם ומעלתם. הבגד הידוע ביותר לכל חסיד ויזניץ, הוא הקיטל של כ"ק ה"אהבת שלום" מקוסוב, בנו של רבי קופל חסיד, אבי שושלת ויזניץ. הקיטל

הגאון הנוערבי מאיר ועקני זצ"ל שליט"א Yechiel.sh

עבר מאב לבן ואדמו"רי ויזניץ לבשוהו בדחילו ורחימו פעמיים בשנה, ביום הכיפורים ובהושענא רבה. לאחר פטירת הסבא קדישא בעל ה"אהבת ישראל" זצ"ל, חילקו ארבעת הבנים את הירושה, והקיטל נפל בחלקו של כ"ק האדמו"ר בעל ה"דמשק אליעזר" זצ"ל, שהוריש לאחר פטירתו את הקיטל לאחיו, בעל ה"אמרי חיים" מוויזניץ. (ל"דמשק אליעזר" לא היו ילדים, ה"י).

לאחר הסתלקותו של ה"אמרי חיים" נערך גורל וחלוקה בין שני בניו, כ"ק האדמו"ר מוויזניץ זצ"ל ואחיו כ"ק האדמו"ר מוויזניץ מונסי שליט"א, יחד עם אחיותיהם (למרות שעל הקיטל התמודדו רק שני הבנים, הרי שעל יתר חפצי הקדושה של שושלת ויזניץ, השתתפו גם האחיות בגורל) וה"ישועות משה" זכה בגורל, בהותירו לאחיו כ"ק האדמו"ר ממונסי חפצי קודש יקרים אחרים ורבים, תמורת הקיטל הנכסף. בחסידויות רבות מעבירים האדמו"רים את בגדיהם לבניהם אחריהם, כסגולה ומעלה גדולה. אחד מאדמו"רי חב"ד כותב לבנו במכתב הזכרה ליום החופה, "תחת החופה תלבש קיטל חדש. מובן לך, שמאד חפצתי גם האבנט מבגד ה"צמח צדק" ז"ל זיע"א שנמצא אצלי, אבל וכו' ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה".

באמתחתי שלי, אם יורשה לי לספר לכם, ידידי היקרים, מצוי אבנט, ירושה מנינו של ה"אהבת שלום", כ"ק האדמו"ר מווישווא זצ"ל. סבא ע"ה קיבל את הגארטל הזה מהרבי מווישווא זצ"ל, שהוריד אותו מהקפטן שלו ונתנו לסבי זצ"ל, וסבא הוריש לי בצוואתו, ומאז-ה"גארטל" של הווישוואוער זצ"ל נמצא אצלי, ברוך ה'. לכ"ק האדמו"ר מצאנז זצ"ל, בעל ה"שפע חיים", היתה כיפה מיוחדת מדודו הרה"ק רבי יחזקאל משינווא, בנו בכורו של מרן ה"דברי חיים" זי"ע וכן גארטל מרבי מאיר מפרימשלאן זצ"ל, שהיה בלוי מעט והרבי מצאנז נתן שיכרכוהו בבד, כדי לשמור עליו.

באחד הימים, הביאו לפני הרבי מצאנז בגד של רבי ברוך ממזיבוז', נכדו של הבעל שם טוב, והציעו לו ללבושו. ה"שפע חיים" הביט בבגד בחרדת קודש אך סירב ללבושו. "הרבה צדיקים פחדו ממנו", אמר. ברשותו של הרבי מבוהוש זצ"ל, שבית מדרשו שוכן, גם כיום, ברחוב חגי בבני ברק, היו שתי קופסאות טבק. אחת של זקנו רבי ישראל מרוזין והשני של ה"אוהב ישראל" מאפטא. לפני שהיה הרבי מבוהוש מעניק מטבע לברכה ולשמירה, נהג להכניסם קודם לקופסאות הטבק.

לפעמים, היה אומר הרבי לסובבים: "בקופסאות האלו היה טבק מלפני יותר ממאה שנה, והריח עדיין נשאר ואפשר להריח בו"... בסערט ויזניץ עוברים המתפללים ומריחים בהפסקה שבין התפילות ביום הכיפורים, בקופסת הטבק של ה"אהבת ישראל"

המשך בעמוד הבא <<<

וה"מקור ברוך" מויזניץ.

מהו העניין בלבישת בגדיהם של צדיקים?

רבינו בעל ה"הפלאה" כותב בספרו "פנים יפות" (בפרשת לך לך), שאברהם אבינו לא רצה ליהנות מרכוש סדום, כי רוח רעה שרתה על כל נכסיהם ומלבושיהם. וכך כותב בעל ה"הפלאה": "וכן בהיפוך, בנכסי הצדיקים, שרוח קדושה שורה על לבושיהן, כמו שמצינו בדור המדבר "שמלתך לא בלתה". ולכן כתוב במדרש, שבשביל שאברהם הרחיק את עצמו מלבושי טומאה, זכו בניו למלבושי קדושה".

בתלמוד הירושלמי במסכת תענית (פ"ד ה"א), מסופר שרב אדא נהג ללבוש את בגדו של רב, בכדי להתפלל בו תפילת נעילה, כדי שזכותו של רב האמורא תצילנו בשעת נעילת שערי שמים. גם ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש מצא מקור נפלא לכך, מדברי הירושלמי בנדריים (פ"ט ה"א) ובמועד קטן (פ"ג ה"א), שם נאמר ש"מקלו של רבי מאיר היתה והוא היתה מבניתו דעת", הרי לנו שחפץ ששייך לצדיק, למרות שהוא חפץ גשמי לכאורה, מועיל לזכות.

ה"אור תורה" (בסוף פרשת חוקת), מסביר את עניין בגדי הכהונה, ואת סוד לבישת בגדי אהרן הכהן לבנו אלעזר הכהן, ומסיים: "ודברים אלו יגידו לנו סוד בגדי הצדיקים עד היכן הם מגיעים לתועלת כל דבר, לקדושה ולטהרה, ליראה ולאהבת ה' הגדול והנורא ולרפואה ולהצלחה, על דרך ששמעתי בשם צדיק אחד שאמר, שחגורתו היתה סגולה למקשה ללדת, וכן כולם, והוא בדוק אצלנו מרבתי נשמתם עדן".

סיפור נפלא מסופר על בעל ה"אמרי אמת" מגור. עני מרוד נכנס אליו וסיפר לרבי בצער שגנבו לו את טליתו ותפיליו, ואין לו כסף לרכוש אחרים תמורתם. ניגש הרבי מגור לארון ושלף טלית ושני זוגות תפילין. "את התפילין דרש"י קיבלתי בירושה מזקני ה"חידושי הרי"ם" ואילו את התפילין דרבינו תם קיבלתי בירושה מאבי ה"שפת אמת". לך לחתני ר' איצ'ה מאיר, והוא יחליף לך אותם בתפילין אחרות ובוודאי גם יוסף לך תמורתם עוד כסף".

הלך העני לחתנו של הרבי, שנדהם מגודל החיזיון. הוא מיהר לפדות את שני זוגות התפילין היקרות ושילם עליהן כסף רב. ר' איצ'ה מאיר פנה לחותנו הרבי ותהה בפניו: "האם לעני לא מוכר נותנים תפילין כה יקרות וחשובות?!" פתח לו ה"אמרי אמת" את ספר הרמב"ם, שם נכתב שצריך לעשות מצווה "מן הנאה ומן הטוב". "כשבאה לידי מצווה כה גדולה, נתתי לו את התפילין הטובים ביותר שהיו לי..." הפטיר הרבי.

מדוע לובשים גארטל?

במסכת שבת (ט, ב) נאמר במשנה: "לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל וכו' ולא לאכול. ואם התחילו אין מפסיקין". ובגמרא אמרו: "ותנן אם התחילו אין מפסיקין, ואמר ר' חנינא משיתיר חגורו". והקשו בגמרא, וכי טריחותא למיסר המייניה, ועוד ליקו הכי וליצלי. ומתראת: משום שנאמר "הכון לקראת אלקיך ישראל". ופירש רש"י: התנאה לפניו.

כתבו התוספות: מכאן שצריך לאזור חלציו כשמתפלל. במחזור ויטרי מפרש, שצריך לחגור חגורה, כדי שלא יהא ליבו רואה את הערוה, והוא כותב: "ודוקא להם שלא היה להם מכנסים, לכך היו צריכים לאזור בשעת תפילה. אבל לדידן שיש לנו אבנט של מכנסים, אין אנו צריכים לאזור", עכ"ל.

והשו"ע (או"ח צב, ב) כתב: "צריך לאזור אזור בשעת התפילה, אפילו יש לו אבנט, שאין ליבו רואה את הערוה, משום "הכון", אבל שאר ברכות, מותר לברך בלא חגורה מאחר שיש לו מכנסים, הגה, ואין ליבו רואה את הערוה", עכ"ל.

וכתב המשנ"ב שבדיעבד, אם התפלל בלא אזור יצא, וי"א עוד שמדובר דוקא במי שרגיל כל היום לחגור חגורה, אך כשהולך כל

היום בלא חגורה, גם בשעת תפילה אינו צריך לחגור. ומיהו מידת חסידות אף בכה"ג. הרי לנו שישנן שתי סיבות לחגירת אזור: א] כדי שלא יהיה ליבו רואה את הערוה. ב] כדי להתכונן לתפילה ולהתנאות לפניו יתברך.

אלו שאינם לובשים גארטל, כמו בני עולם התורה הספרדי והליטאי, סוברים, כנראה, שאין מקום בימינו לחגירת הגארטל המיוחד לתפילה משום הפסק, מפני שהבגד הצמוד לגופינו שאנו לובשים מפסיק בזה. ומשום חגורה לדין "הכון", הלא מדברי הש"ס מוכח שמדובר בחגורה הרגילה שלבשו בני בבל ובני א"י, ולא בחגורה נוספת לכבוד התפילה. (וראו בספרי 'ויאמר שמואל' בעניין זה, דעות, סברות ופסקי הלכה).

בנוסף, הקפידו החסידים להתרחק מבגדי צמר ולהעדיף בגדי משי, מחשש שעטנו ומפני עניינים שונים בתורת הסוד. בעבר, נתלתה מודעה בבתי כנסיות חסידיים, בה נרשם שאסור ללבוש בגדי צמר לגשת להתפלל לפני העמוד.

החתם סופר התנגד לתקנה גורפת זו, אך הוא כותב (שות חת"ס או"ח סי' ט"ז) את הדברים הבאים: "ועתה אני אדבר ואדרוש להנגיד מו"ה אברהם צבי נ"י ואומר לו בודאי אם ירצה להתקדש ולהטהר עצמו במותר לו שלא ללבוש כלל בגדי צמר מהיום והלאה - קדוש יאמר לו. אך אם אי אפשר לו, והרי הוא ככל המון ישראל ה' ישמרם, מ"מ אע"פ שאיני אומר שבשעת תפילה יחוש יותר לחשש שעטנו חלילה, שאם ילבש פשתן בשעת תפילה מטעם ספק שעטנו הרי אוסר עצמו הבגדים הללו גם שלא בשעת תפילה כיון שנכנס לבית הספק... על כן אם לא ירצה להיות מהפרושים מס' הנ"ל אין חילוק בין שעת תפילה לכל היום כולו. אך מטעם אחר אני מחלה פניו, שכשמתפלל בקהל חסידים ילבש בגדי פשתן מפני פירוד לבבות מחלוקת וזהו שטן ע"ז המרקד יותר משעטנו... על כן לעצתי ישמע ועכ"פ בהתפלל עמהם - ילבש בגד פשתן או משי. אבל לא מן הדין אלא מפני דרכי השלום..."

אפילו זנבות השועלים מתעלים בשבת

"בשבת קודש יכולים היהודים בכוחם הגדול, להעלות אל הקדושה גם דברים נמוכים ושפלים ביותר", אמר הצדיק רבי פנחס מקוריץ זצ"ל, "לכן אנו חובשים שטריימל, העשוי מזנבות של חיות טמאות, כדי שקדושת השבת תעלה אפילו זנבות של חיות אל הקדושה..." ישנם הטוענים שהשטריימל החסידי החל מגזירה עתיקת יומין של צוררי ישראל בחלק ממדינות מזרח - אירופה, לפיה היהודים חייבים ללבוש בשבת כובע העשוי משער חיה טמאה. אך החסידים מיהרו לקחת את הגזירה הכואבת ולהופכה לשמחה וששון. הרבי מוהרש"ב מלובאביץ' זצ"ל מסביר, שכתוב בספרי הקבלה שלבושי שבת היום נעשים מהחי, הצומח, הדומם והמדבר, כאשר עולם החי הוא כנגד עולם הבריאה. לכן, כך כותב הרבי הרש"ב, צריכים ללבוש בגדי שבת ממשי, העשוי מהחי, ולא מהצומח, לפי שהצומח שייך ל"עולם היצירה" ואילו הבגד העשוי מהחי שייך לעולם הבריאה, ולבושי שבת הם במדרגת לבושי הבריאה".

בספר "ודרשת וחקרת", כתב טעם למנהג החסידים ללבוש כובע עליון עם שוליים רחבים, כדוגמת השטריימל, שהוא כדי שעניו של היהודי לא ישוטטו מכאן לשם ברחובות קריה, וכשמיד ירים את עיניו או יזיזם לצדדים, יבחין בכובע ויזכר שיהודי, עבד ה', הוא... מקור אחר מספר על גזירה שנגזרה לפני כ- 500 שנה ברוסיה, לפיה על היהודים תושבי הארץ להצמיד לכיפת ראשם זנב של חיה, כדי להשפיל אותם. ליהודים לא נותרו הרבה ברירות והם נאלצו לצעוד ברחוב כשזנב של חיה מסתלסל בחרפה מכיפתם. ואז הגה אחד היהודים רעיון מזהיר. אם כבר הולכים עם זנב על הראש, אם כן - מדוע לא להופכו לכיסוי ראש יפה ומהודר. הזנב נפתר כהלכה,

"אני עומד עתה בפני עסקת ענק, אולי אף עסקת חיי!" היה זה מנכ"ל אחת החברות הגדולות ביותר במשק, ובעל עסקים מסועפים, כדי להצליח, ברצוני להציע לרב שותפות: כבוד הרב יברך את העסקה, ואני אשקיע את הכסף, וברווחים - נתחלק..."

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א מסביר לבעלי הממון - מה הכי חשוב בחיים

אל הישיבה ושיתף את ה"סבא" בסיפור המעשה. אך ה"סבא" צינן את התלהבותו, "אכן בני, מצוה גדולה זכית לקיים", אמר לו, "אבל חבריך שישבו כל אותה העת בישיבה ועסקו בתורה - שכרם גדול יותר..."

באותו עניין, סיפר פעם יהודי לרבינו, כי מלבד עיסוקו בלימוד התורה הוא מקדיש מעתותיו גם לקרוב רחוקים לאביהם שבשמים.

אמר לו רבינו: "אתה עושה דברים גדולים מאד - אך דע לך שכל זה אינו מתקרב למעלת לימוד דף גמרא".

שותפות בלתי אפשרית

יהודי דתי, המשמש כמנכ"ל אחת החברות הגדולות ביותר במשק, ובעל עסקים רבים ומסועפים, נכנס לרבינו כשבפיו הצעה בלתי שגרתית: "אני עומד עתה בפני עסקת ענק, אולי אף עסקת חיי", הציג את דבריו בפני רבינו, "אך היא כמובן טומנת בחובה סיכון לא מבוטל, כדי להיות מובטח בהצלחתה, ברצוני להציע לרב שותפות בעסקה: כבוד הרב

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

יברך את העסק, ואני אשקיע את הכסף, וברווחים - נתחלק..." רבינו הררה לרגע ושאל: "האם אתה קובע עיתים לתורה?" הלה נבוך והופתע מהשאלה: "אהממ... לא ממש... לפעמים, בעיקר בתאריכי היראצייט של הורי..." התגמגם. אך מיד התעשת וחזר לטון דיבורו העסקי: "אבל כיצד זה קשור לעסקה? זוהי עסקה שאם תעלה יפה - היא תניב סכומי עתק שכבוד הרב יוכל לחלק לצדקה בשופי!"

רבינו נפנף בידו בביטול. לא, הוא אינו מעוניין להיות שותף של יהודי שאינו קובע עיתים לתורה.

(מתוך הספר "רבי חיים")

כי מרדכי היהודי... ורצוי לרוב אחיו'

ראשי מוסדות מסוימים הביאו אל מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, גביר גדול התומך במוסדותיהם, ורצו שרבינו ישבחו על נדיבות ליבו ועל תרומותיו החשובות.

רבינו פנה ושאל: "האם אתה מקדיש גם זמן ללימוד תורה בעצמך? תלמוד תורה הוא המצוה החשובה ביותר!", הגביר התחמק מלענות, והיה מובן שאינו קובע עתים לתורה.

רבינו לא עזב את הנושא, ואמר לגביר שעליו לדאוג למצוא זמן ללימוד.

ראשי המוסדות חשו שלא בנוח מהמעמד, במקום שירות ותשבחות קיבל התורם תוכחת מגולה... מי יודע מה תהיה תגובתו וכיצד ישפיע הדבר על תרומותיו בעתיד?...!

להפתעתם הרבה, עם סיום הביקור סח להם הגביר: "היודעים אתם מביקור זה נהנית ביותר, ובזכות דברי הרב אני מתכוונן מעתה להתחיל ללימוד תורה".

יותר מהצלת נפשות!

אמר רבינו: במסכת מגילה נאמר על הפסוק "כי מרדכי היהודי... ורצוי לרוב אחיו" - "לרוב אחיו ולא לכל אחיו, מלמד שפרשו ממנו מקצת סנהדרין, אמר רב יוסף: גדול תלמוד

תורה יותר מהצלת נפשות". משנעשה מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש, היה עליו להקדיש מזמנו לפעולות הכרחיות להצלת אחיו היהודים, ועם כל זה שעסק בהצלת נפשות - "פרשו ממנו מקצת סנהדרין", ואנו מבינים מכך שאילו היה עוסק בתורה באותו זמן - היתה מעלתו גדולה יותר!

כעין זה ניתן ללימוד ממעשה שהתרחש בימי ה"סבא" מסלבודקא: אחד מתלמידי הישיבה יצא פעם באמצע סדר הלימוד לכיוון שפת הנהר, והנה ראה בתוך המים נער טובע, התלמיד זינק אל המים במהירות והצליח למשות משם את הטובע ולהעלותו ליבשה, בשמחה עצומה, על הזכות שהתגלגלה על ידו, מיהר התלמיד

<< המשך מעמוד קודם

בדרכו בחזרה לארץ ישראל, עם סיום המלחמה, עבר הרב דרך אירופה והגיע לסיגעט, שם נכנס אל מעונו של בעל ה"עצי חיים" שהזמינו להיות אורחו לשבת. "כיצד אוכל לשבת עמכם במחיצתכם, כאשר אני עוטה מצנפת ספרדית, בעוד אתם לובשים שטריימל?" שאל הגר"מ ועקנין, ואמר שלא ירגיש בנוח בלי שטריימל. ה"עצי חיים" הביא לו שטריימל והרב הספרדי של טבריה חבש את השטריימל לראשו כל השבת. רק לאחר השבת גילה לו ה"עצי חיים" שמדובר היה בשטריימל של זקנו, הרה"ק ה"ישמח משה" זצ"ל, והרב הטברייני התמוגג עד למאד, עד שכותבי קורותיו כתבו שהגר"מ ועקנין נזכר מידי פעם בערגה ובשמחה באותה שבת, בה לבש את השטריימל של ה"ישמח משה"...

בצורה סימטרית ויפה, עם כיפה באמצעיתו, והרעיון חדר אט אט והתפשט בכל מזרח אירופה.

הרב הספרדי שלבש שטריימל

רבי אהרן מבעלז זצ"ל נהג לומר שבחבישת שטריימל ישנה סגולה לבנים טובים, והרה"ק בעל ה"ישמח משה" נהג ללכת אף בימות החול חבוש בשטריימל, כשלכבוד שבת היה חובש שטריימל עם קטיפה לבנה למעלה. אדמו"רי רוזין נוהגים ללכת, עד היום, עם כיפה שחורה גבוהה בשטריימל, כמנהג אדמו"רי רוזין לדורותיהם. גם אב"ד טבריה, הגאון הנודע רבי מאיר ועקנין זצ"ל, הלך בשבת אחת עם שטריימל, ומעשה שהיה - כך היה: רבה של טבריה הגיע לארה"ב כדי לאסוף כסף למען עניי טבריה. במאורעות המלחמה העולמית נאלץ הגר"מ ועקנין להשאר באמריקה עד לסיום המלחמה.

למרות חוסר הנעימות שכרוך היה בדבר, החליט האברך לשוב ולהיכנס אל חדרו של רבינו, "הכיצד יתכן שבעוד הכנסותיי גדלו משמעותית - נותרו החובות בעינם ואף תפחו עוד ועוד?" - שאל, לאחר שהתוודה בשפל קול על שלא שמע בקול עצתו של רבינו...

מרן הגרא"מ שך זיע"א מסביר מדוע לא כדאי לאברך לצאת לשוק העבודה

מיוחדת בשמים, בבחינת: 'לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן'... כשם ש'המן' הספיק לכל אדם, כאשר המרבה לא הותר והממעט לא חסר מאומה - כך היא ההנהגה עם כל לומדי התורה לדורותיהם: הברכה שרויה במעט הפרנסה שבידם, וכפי שנאמר בתנחומא (בשלח כ"א): "בשעה שאמר ירמיה לישראל: 'מפני מה אין אתם עוסקין בתורה?', אמרו לו: 'אם אנו עוסקין בתורה במה נתפרנס? באותה שעה הוציא להן צנצנת המן, ואמר להם וכו': 'אבותיכם שעסקו בתורה - ראו מהיכן נתפרנסו! ואתם, עסקו בתורה - ואני אפרנס אתכם מזה!'"

"לעומת זאת, כאשר אדם עוזב את בית המדרש ולו לשעה, הרי שבכך הוא כבר מניח את הנהגת 'צנצנת המן', ובוחר בהנהגה של 'השתדלות'! ולמעשה, מכריז הוא עצמו על רצונו שינהגו עמו בהנהגה טבעית, ואם לדון על פי דרך הטבע, הרי שבודאי אין די בעבודה של שעתיים בלילה, בכדי לפרנס משפחה כמשפחתך, אלא יש צורך לעמול ולהתייגע הרבה יותר!" סיים רבינו.

ללמדנו, כי לא תמיד ההשתדלות מועילה, לפעמים היא עלולה דוקא להזיק, שכן במקום בו האדם אינו מחויב בה - הרי הוא ניזון מידו של הקדוש ברוך הוא בהנהגה שמעל לדרך הטבע, ואין הוא נדרש לעשות הרבה יותר מכפי שהוא עושה...

ואגב, בהזדמנות אחרת הסביר רבינו לאברך מסוים, כי בחשבון כלכלי פשוט ניתן להגיע למסקנה על פיה, יצא שכרו בהפסדו אם יעזוב את הכולל ויצא לעבוד. היה זה כאשר נכנס אל חדרו של רבינו אברך שמשפחתו גדלה, והציג בפניו תכנית סדורה שערך: הוא בדק ומצא, כי אם יצא לעבוד בבורסה - יוכל להמשיך בלימוד התורה למשך שאר שעות היום, וכך נמצא שיוכל להישאר במרבית יומו באוהלה של תורה, ולצד זאת - לעשות לפרנסת ביתו ברווח. רבינו נענה והשיב על אתר: "הבה נעשה חשבון כמו 'סוחרים בבורסה'... אם תלך לעבוד בבורסה - יחזיקו אותך כאדם עשיר. ממילא כאשר תבקש להשיא את צאצאך - ידרשו ממך סכום גבוה כנדוניה, באשר ידעו כולם כי הנך בעל אמצעים... גם הנהגת ביתך תהיה בפזיזות, יחסית להנהגתך הנוכחית, כך שבסיכומו של חשבון לא ישאר בדידך מאומה..."

"לעומת זאת, אם תמשיך להיות שקוע בלימוד ותהיה מהמסתפקים במועט - הרי שגם בבואך לשדך את בנותיך, לא יבקשו ממך סכומים גדולים, כי יהיה ברור לכל שאין לך כסף... אם תעשה חשבון, אפשר שתמצא כי דוקא תצא נפסד כלכלית אם תוותר על השקיעות המוחלטת בתורה ותצא לעשות לפרנסתך!" - סיים רבינו. (מתוך 'אורחות החיים')

"אֲשֶׁר מִלְאֲתֵינוּ רוּחַ חֻקָּה" (שמות כ"ה, ג')

מעשה באברך, אשר פנה אל מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל ושטח בפניו את מצוקתו. המשפחה התרחבה ב"ה, ההוצאות אף הן גדלו בהתאם, ואילו הפרנסה - נותרה כפי שהיתה... הוא עצמו אברך כולל, רעייתו עובדת כמורה, ואין הקומץ משביע את הארי. הלה, אף לא הסתפק בתיאור הבעיה, אלא הביא באמתחתו פתרון שנראה מושלם למיטב הבנתו. הוא חשב לעצמו, כי אם יצא לעבוד מעט בשעות הערב - הרי שיוכל להכניס תוספת של משכורת לבית, ובמקביל - לימודיו במשך היום לא יפגעו.

סבור היה האברך שרבינו יעודד את הרעיון, אשר יש בו כדי לתת מענה לבעייתו - מבלי לפגוע בתלמודו, אולם רבינו דעת אחרת היתה עמו... רבינו יעץ לאותו אברך להמנע מכך, כאשר הוא ממליץ לו להמשיך וללמוד בשקידה, להצטמצם ככל שניתן ולהשליך יתנועע על אביו שבשמים.

דא עקא, שכפי הנראה, אותו אברך לא הגיע בכדי לקבל 'תשובה', אלא בכדי לקבל 'אישור'... הרעיון היה מנוי וגמור עמו, ואף כי דחה

אותו תקופת מה, בשל התנגדותו הנחרצת של רבינו - מכל מקום הוציאו לבסוף אל הפועל, בפעם הבאה בה חש כי הדחק אינו מותר לו כל ברירה אחרת.

אלא שלאחר זמן מה, כאשר ערך אותו אברך את חשבון הכנסותיו והוצאותיו, התברר לו דבר מוזר ביותר: ההכנסות אמנם גדלו במידה ניכרת מאז החל לעבוד בשעות הערב, אולם במקביל גם ההוצאות גדלו ביחס זהה. בסיכומו של חשבון, התברר כי לא הרוויח מאומה כתוצאה מהצעד שעשה, אלא דווקא להיפך, חובותיו גדלו ועצמו לרוב...

למרות חוסר הנעימות שכרוך היה בדבר, החליט האברך לשוב ולהיכנס אל חדרו של רבינו, לספר לו דברים כהווייתם, ולשאל את פיו לפשר הדבר. "הכיצד יתכן שבעוד הכנסותיי גדלות משמעותית - נותרו החובות בעינם ואף תפחו עוד ועוד?" שאל האברך לאחר שהתוודה בשפל קול על שלא שמע בקול עצתו של רבינו.

אולם רבינו, כלל לא התפלא... לדידו, היו הדברים פשוטים וברורים, וכך אמר לאותו אברך: "כלפי אברך שתורתו אומנתו ישנה הנהגה

מרן הגרא"מ שך זיע"א

בפורים רצה רבינו רבי אליהו לופיאן זצ"ל, לקיים את מצות "משלוח מנות" לבחורים בשיבה. כמוכן, לא ניתן לקיים זאת לכל בני הישיבה. מיהו זה שיזכה שעל ידו תתקיים המצוה?

הרב ישראל מאיר לאו מספר על רגישותו האבהית והמיוחדת של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצוק"ל

"אבל אוכל לבקש את אחד החברים שיצטרף עמי לנסיעה" - ניסיתי להתחמק מבקשת רבינו לנסוע עמי, הרי לא רציתי להטריחו. "דבר שאני יכול לעשות בעצמי לא אבקש מהשני" - עמד רבינו על שלו, וניסה שוב לשכנעני שאבוא עמו לחיפה. אך גם אני התעקשתי. לא הרשיתי לעצמי להטריח את המשגיח שבע-הימים. ואמנם כן, לבסוף נסעתי עם אחד החברים שניאות לקחתני לרופא בחיפה, והוטב לי בס"ד.

לתוך הפה

כאבים, החום מתגבר. חולשה כללית מתפשטת בכל גופו של הבחור. תלמיד הישיבה שוכב היה, מוטל חולה במיטתו. "קראו לרופא" - מציעים חבריו.

ואכן, נתקבלה ההצעה, והרופא הגיע. הוא בדק את החולה, קבע את סוג המחלה ורשם תרופה מסוימת שעל החולה לקחתה. אך החולה מסרב לעזור לעצמו. הוא אינו רוצה בשום אופן לקחת את התרופה שנתן לו הרופא. חבריו ניסו לשכנעו, הפצירו בו שיטול את התרופה ויבריא, אך הוא בשלו - אין הוא מוכן ליטול את התרופה ויהי מה.

השמועה הגיעה לאוזני המשגיח, ותיכף ומיד בא לבקר את החולה ולבדוק את המצב לאשורו.

"אמור אחרי מילה במילה" - נשמעה בחדר החולה בקשתו האבהית של רבינו, לתלמידו החולה.

הוא ישב ליד מיטת הבחור ואמר לו: אמור איתי ביחד מילה במילה: "יהי רצון מלפניך ד' אלוקי ואלוקי אבותי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חינום אתה".

וכשסיים את ה"יהי רצון", ציווהו רבינו לפתוח פיו ונתן את התרופה לתוך פיו ממש.

"מצאתי דרך להתחסד עם הבחורים..."

מידי בוקר בבוקרו בהגיע שעת הקימה, היו חשים הבחורים בישיבת "כפר חסידים" במין דגדוג קל ונעים באוזניהם, או במין ליטוף של חיבה, וכשהיו פוקחים את עיניהם, היו רואים ליד מיטתם דמות המעוטרת בטלית ותפילין, דמות המלאה ברוך ואהבה, כאחד ממלאכי השרת. היה זה רבינו שבעצמו בא להעיר את תלמידיו משנתם. הוא בעצמו ולא על ידי שליח.

הסביר רבינו: "אדם מישראל מחויב לגמול חסד עם הזולת בכל יום, אך לצערי אין נותנים לי לעשות חסד ולעזור לזולת, לכן מצאתי דרך להתחסד עם הבחורים ולהעירם לתפילה... והוסיף: "רק לא בגערה! אדם שהעירוהו בגערה הקדיחו עליו את היום כולו..."

משלוח מנות - לבעל החסד שבבחורים

בפורים רצה רבינו לקיים את מצות "משלוח מנות" לבחורים בשיבה. כמוכן, לא ניתן לקיים זאת לכל בני הישיבה. מיהו זה שיזכה שעל ידו תתקיים המצוה? ובכן, רבינו התעניין אצל הבחורים: מיהו הבחור שחותך את נייר הטואלט לפני שבת לצורך הרבים בשיבה... (מתוך ד' אליה - הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצוק"ל)

"וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב" (שמות כ"ח, ג')

מעיד הרב ישראל מאיר לאו, מתלמידי הישיבה ב"זכרון יעקב": הישיבה היתה עדיין בחבלי לידתה. בכל בוקר היה רבינו נכנס לבית בו ישנתי אני וחברי, ומעיר אותנו מהשינה. ישנו כעשרה בחורים במבנה ערבי נטוש. הוא היה נכנס לחדר כשהוא מעוטר בטלית ותפילין, ואנו, הבחורים, בראותנו אותו היינו קופצים מיד מהמיטה.

באחד הבקרים, עת נכנס רבינו ל ה ע י ר נ ו , כולם קפצו ממיטותיהם, חוץ ממני. רגלי היתה נפוחה מאוד ולא היה ביכולתי לעמוד. היה זה כתוצאה מתאונה שקרתה לי בשנה קודמת,

עת למדתי בישיבת "קול תורה" בירושלים. על רגלי נפל ספסל כבד, וגרם לכך שהציפורן נשרה. זו החדשה לא צמחה כראוי ונכנסה לבשר, דבר הקרוי בעגה הרפואית: ציפורן חודרנית. ובאותו בוקר לאחר שנה בה צלעתי וסבלתי, התמלאה סאת הייסורים.

רבינו היה זה שהבחין בכך. הוא ראה כי אינני מזדרז כדרכי, עם שאר חבריי, למהר ולקום לעבודת הבורא, והוא גם ראה את הסיבה לכך. היות שעדיין לא נעלתי את נעלי, הוא הבחין במוגלה ובנפיחות הרבה שהצטברה בכף הרגל. הוא ביקש כי אשען עליו - ממשיך הרב לאו לספר (כשדמעות חונקות את גרונו, והדיבור נעשה כבד עליו, בהזכרו באותם ימים, בהם המשגיח, הצדיק שבע-הימים, שימש לו כאב רחום...)

"קום הייפט זיך אוף מיר" - והפציר כי אשען עליו, וכך ילך איתי עד לבית הכנסת. הרגשתי שאין זה לפי כבודו, וסירבתי. וכשאני נושך את שפתי מכאבים הלכתי לצידו, עד לבית הכנסת.

אך בזאת לא תמה דאגתו אלי - ממשיך הרב לאו. באמצע ה"סדר", כשאני יושב ולומד, הרגשתי בטפיחה על שכמי. הסתובבתי לאחורי, והנה, רבינו ניצב עלי - "קומט, מיר פארן יעצט בידי לחיפה- צו א דוקטור" (= בוא אנו נוסעים שנינו לחיפה - לרופא).

שאלתי: "ואס הייסט מיר" - מה פירוש: "אנחנו?"

ענה לי: "איך פאר מיט דיר" - אני נוסע איתך.

ואני, בידי אין גרוש - לא לאוטובוס ולא לרופא.

רבי נח נתן לי כסף להוצאות הדרך ולתשלום לרופא (רבי נח שימנוביץ, מתלמידי ה"ברכת שמואל", חתן רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי, מייסד וראש ישיבת "כנסת חזקיהו", אשר כרע ונפל מיד עם העברת הישיבה מ"זכרון יעקב" ל"כפר חסידים").

הש"ך שהיה כהן, אמור היה לעזוב את המקום באופן מידי, אולם תחת זאת, דפק על השולחן ואמר: "אני מצוה לחכות", הוא המשיך לדבר עם ה"מגן אברהם"...

על כוחו העצום של הדיבור, כח שקיים אצל כל יהודי ובפרט אצל גדולי ישראל

הרב אהרן כהן

"וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות כ"ז, כ')

הבעל הטורים כותב במקום וז"ל "ואתה תצוה, לא הזכיר משה בזה הסדר, משא"כ בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הזכר בה, והטעם משום שאמר מחני נא מספרך אשר כתבת (להלן ל"ב, ל"ב) וקללת חכם אפי' על תנאי באה ונתקיים בזה", מצינו שהגמ' בכתובות (ס"ב): (מספרת על ר' יהודה בנו של ר' חייא, חתנו של ר' ינאי, שהיה רגיל ללכת ולשבת בבית המדרש במשך כל השבוע, ובערב שבת היה מגיע לביתו, כשהיה מגיע לבית ר' ינאי ראה עמוד אש שמקדים לפניו, יום אחד בערב שבת הוא נמשך קצת יותר בביהמ"ד מזמנו הרגיל, ראה ר' ינאי שאין את העמוד האש שמקדים לפניו, אמר לבני ביתו שייכפו את מיטתו כדין אבל, שבועדאי נפטר... ובאמת בגלל הדיבור, נפטר ר' יהודה. מוכח מכאן שהדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפי' בלי שום כוונה, שהרי וודאי לא רצה שימות, כמו שכתוב (ישעיהו נ"א) ואשים דברי בפיך לנטוע שמים

ולייסד ארץ והוא כמו הגרזן החוצב גם בלא כוונה, רק מטבעו, כן הוא גם דיבור האדם.

התורה מלמדת אותנו שפיו של האדם קדוש הוא, ובכוחו לחולל שינויים וניסים בעולם, ובלבד שיישמור על כח פיו הקדוש לבל יתחלל, ואם טימא את שפתיו בדיבורים אסורים, הוחלש כוחו, זה בדיוק כמו סכין שעלה עליו חלודה, שאין בכוחו לחתוך עד שיסירו ממנו את החלודה.

סיפורי מופת רבים היו אודות כח דיבורם של גדולי הדורות, ואחד מהם בסיפור דלהלן:

בספר "בצילו חמדתי" מובא שהגאון מטשעבין מספר, ששמע מפי דודו, רבי יצחק רפפורט, ששמע מפי קדשו של ה"אבני נזר", שפעם הגיע הש"ך לקאליש ודרש בבית המדרש.

הגיע ה"מגן אברהם" לשמוע את הדרשה, ובסיומה קרא לאחד מתלמידיו ואמר לו: לך לש"ך, שאל אותו את הקושיה שאומר לך, ואם הוא יענה לך כך, תשאל אותו כך, ואם יענה אף על זה, תענה לו, ואז תשאל אותו הלאה... וכך עמד והדריך אותו בפלפול שלם. התלמיד עשה כנדרשו, הלך לאכסניה, שאל את הש"ך את הקושיה, וכשענה לו הש"ך המשיך להקשות ולהתפלפל אתו עוד שעה ארוכה, בדיוק לפי הדרכתו של ה"מגן אברהם".

נהנה הש"ך מאד, ובגמר הפלפול הזה החל לדבר איתו בעניינים אחרים, אך התלמיד שלא היה מוכן לכך, הסגיר עד מהרה את היותו שליח בלבד.

"שליח של מי?" שאלו הש"ך, והתלמיד השיב: "של ה"מגן אברהם", ביקש הש"ך להפגש עמו, ואכן עד מהרה הגיע אליו ה"מגן אברהם" לאכסניה ושניהם החלו להתפלפל ארוכות בדברי תורה.

תוך כדי שיחה נקש בדלת בעל האכסניה ואמר לש"ך: כבוד הרב, הנכם מוכרחים לצאת כעת, משום שבאכסניה ישנו אדם גוסס העומד למות בכל רגע... הש"ך שהיה כהן, אמור היה לעזוב את המקום באופן מידי, אולם תחת זאת הוא הפשיל את שרוול יד ימינו, דפק על השולחן ואמר: "אני מצוה לחכות", הוא המשיך לדבר עם ה"מגן אברהם", וכשסיימו לדבר, יצא מהבית, ותכף ומיד מת אותו חולה...

כוחו של הש"ך התגלה גם לאחר פטירתו, מעיד ה"אבני נזר", כפי שסיפר יהודי ששמר את מפתחות בית העלמין שבו היה הש"ך טמון, באחד הימים הגיעו שתי נשים בוכיות לשומר בית הקברות ובקשו ממנו את המפתח, הן נכנסו פנימה והתפללו על קברו של הש"ך, ולמחרת היום באו שתיהן שמחות ומאושרות, ושוב ביקשו את המפתח, כששבו מתפילתן, התעניין השומר אודות פשר העניין, והן סיפרו כי ביתה של אחת מהן ירדה מן הדרך ועמדה להתחתן עם גוי, וככל שניסו להשפיע עליה, אטמה את לבה משמוע. אמש הגענו ובכינו בסמוך לקברו של הש"ך, ספרו הנשים, והנה, כששבנו הביתה נודע לנו שאותו גוי נהרג... באנו אפוא, לומר תודה ליד קברו.

אהבה על ציון האבני נזר בסוכטשוב

עדכונים

מידע

שיעורים

077-2613337

עכשיו בקו השיעורים של דרשו

את סוד עושרו האגדי מוכן היה לנדב לכל מי שרק יטה אוזן לשמוע "למעשה", המתיק ר' זלמן סוד, "גם אתם תוכלו להפוך במהרה למיליונרים אדירים. אם רק תטו אוזניכם אלי, אלמדכם חיש מהר את כל כללי המסחר..."

ימי הפורים במחיצתו של הרה"צ ר' שלמה זלמן בריזל זצ"ל, "זוכרם לא יסוף מזרעם..."

ליהודים היתה אורה ושמחה'

היש לנו שוטה גדול מזהה?!

'אין בין דאך א גרוסער גביר!' ---

"הלא הנני גביר אדיר!" היתה אמרתו על לשונו של רבי זלמן תמיד. בהנאה גלויה היה אומר זאת, אינו חושש כלל מגנב וגזלן, או אפילו ממבקשי צדקה... את סוד עשרו האגדי מוכן היה לנדב לכל מי אשר רק יטה אוזן לשמוע.

"למעשה", המתיק ר' זלמן סוד, "גם אתם תוכלו להיפך להפוך במהרה למיליונרים גדולים, אם רק תטו אוזניכם אלי, אלמדכם חיש מהר את כל כללי המסחר. ובכן, בואו ונעשה חשבון פשוט - קבעו בנפשכם כי מחירו של עניית 'אמן' אחד, הוא לכל הפחות

מאה אלף דולר! 'ברוך הוא וברוך שמו' אחד - מחירו גם לא יפחת מחמישים אלף דולר!...

אם תתחילו לצבור 'אמנים' וברוך הוא וברוך שמו, הלא תוך זמן קצר תהיו לעשירים מופלגים ביותר. ושום אדם בעולם לא יוכל לקחת מכם אפילו פרוטה אחת! זוהי אפוא הנוסחה הבטוחה לעשירות המופלגת ביותר על פני תבל!" - סיכם רבי זלמן את דבריו בפשטות, כשהוא מתכוון לכל מילה.

הנה כי כן, השכיל ר' זלמן בדעתו הרחבה, כי את לב האדם החומרי נקל לפתות בעשירות מוחשית, יותר מאשר בכל דבר אחר. על כן

היתה דרכו להמחיש לעצמו וגם לאחרים, את יקרת מעלת המצוות בשווי של מטבע עובר לסוחר, אשר האדם כה בהול ולהוט עליה לכנוס ולאסוף ממנו יותר יותר. אם כי, בוודאי שכר המצוות כולן ושכרה של מצות עניית אמן בפרט, יקרה ונעלית היא בוודאי לאין ערוך מכל השגת אנוש.

מתנה ושמה 'אמן'

סיפור נפלא אודות יקרת ערך עניית אמן, היה ר' זלמן אוהב לשוב ולספר בהזדמנויות רבות לילדים ולנכדים ולכל באי ביתו. ולמרות שכבר שמעהו מפיו פעמים רבות, עדיין היה ערב הסיפור לחיך השומעים ורצו הם לשמעו שוב ושוב, כאשר ר' זלמן מספר אותו במתק דבש לשונו, בציוריות מרתקת:

ר' לייב, חסיד מהעיר טעלז, תלמידו של הגאון מווילנא זצ"ל, היה איש קדוש וטהור, ונהג בפרישות ובחסידות יתירה. בביתו משפחה מבורכת בילדים, ופרנסתו היתה בצמצום ובדוחק גדול. כל ימיו לא אבה ליהנות ממתנת בשר ודם, ומזמן לזמן היה נוסע למרחקים, לעסוק קצת במסחר על מנת להביא טרף לביתו.

היה זה באחת הפעמים שר' לייב התכוון לנסיעה. הילדים נפרדו

המשך בעמוד הבא <<<

שמחתו של הרה"צ רבי שלמה זלמן בריזל זצ"ל בימי הפורים היתה מרקיעה שחקים. פנימיותו נתגלתה לעין כל בבחינת 'נכנס יין יצא סוד'. שעות ארוכות לאחר תפילת שחרית, היה מיסב במחיצת זקני החסידים במשתה היין, והיתה אז נפשו משתפכת לד' לה' בביטויי אהבה ודביקות נוראים. פלגי דמעות של גיל ושמחה היו ניגרים מעיניו בעת השירה והריקודים.

יהודים רבים הגיעו ממרחקים להתברך מפיו ביום קדוש זה. כשדמעות היו זולגות מעיניו היה מגפף את ראשם בשתי ידיו ומרעיף עליהם ברכות לרוב, למלאותם במידה גדושה של ישועה וברכה ברוחניות ובגשמיות.

אמרו חז"ל על חג הפורים: "כל הפושט יד נותנין לו" - על כך היה ר' זלמן רגיל לחזור, בשם אביו, את אשר שמע מהרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע:

"יום הפורים גדול עוד יותר מיום הכיפורים. יום הכיפורים מכפר רק לשבים, ואילו בפורים כל הפושט יד נותנים לו!" "אולם זאת היה מוסיף האבא" - היה מדגיש ר' זלמן, "כי צריכים להיות לכל הפחות פושט יד..."

איזהו שוטה?

היה רגיל ר' זלמן לפרש את דברי הרמב"ם הידועים בהלכות לולב (פ"ח הלכה ט"ו) וז"ל:

'השמחה שישמח האדם בעשיית המצוות ובאהבת ה' שציווה בהם, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו - ראוי להיפרע ממנו, שנאמר תחת אשר לא עבדת את ד' ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה, וע"ז הזהיר שלמה ואמר אל תתהדר לפני מלך וכו'..."

"רבות! איני מבין, שואל ר' זלמן, "בשלמא, זה שהרמב"ם מכנה את הנמנע משמחה בשם - 'חוטא', הרי זה פשוט ומובן. אך מדוע הוא מכנה אותו גם בכינוי - 'שוטה'? מהי השטות המיוחדת שיש כאן?" "העניין פשוט הוא מאד", מסביר, "מילא אם היו נותנים לו לאדם סכום מכובד של עשרת אלפים דולר כדי שיהיה בעצבות - אז אולי היינו יכולים להבין אותו מדוע הוא עצב כל כך..."

אבל האמת היא הרי להיפך! שעבור השמחה נותנים לו עשרת אלפים דולרים... ואילו על העצבות אין הוא מקבל כלום... גורנישט מיט נישט! ועם כל זה בוחר האדם להיות בעצבות, הגידו נא לי,

הרה"צ ר' שלמה זלמן בריזל זצ"ל - בפורים

מי חייב לחגור 'גארטל' בשעת התפילה? האם מותר ללבוש מעיל וצעף בשעת התפילה?

ומי שכיפתו נפלה בשמונה עשרה בלי ששם לב לכך - האם חייב לשוב ולהתפלל?

הרב יעקב ברגמן

אך אם מזכיר שם שמים בעת שראשו מגולה - חמור הדבר יותר, וכן חמור הדבר יותר כאשר נכנס בצורה זו לבית הכנסת. וחמור מכל - כאשר מתפלל את תפילת 'שמונה עשרה' בגילוי הראש. ומי ששגג והתפלל בגילוי הראש - יש שכתבו שאינו צריך לשוב ולהתפלל; ויש שכתבו כי עליו לשוב ולהתפלל, ומסתפק אף בנוגע למי שהתפלל כך מתוך אונס. וכיסוי הראש ביד אינו נחשב ככיסוי לענין זה, אך כיסוי הראש בשרוול היד נחשב ככיסוי, וכן ידו של אדם אחר נחשבת ככיסוי.

ובנוגע לחגירת אבנט: נאמר בספר עמוס: "הפנו לקראת אלקיך ישקאל", וחכמינו זכרונם לברכה הסמיכו על מקרא זה דינים שונים של הכנה לתפילה. אחד הדינים הוא, שהמתפלל צריך להיות חגור באבנט ('גארטל'), משום שיש בכך תוספת נוי ללבושו. ויש שכתבו שרק החגור באבנט במשך היום חייב בכך גם בשעת התפילה; ויש שכתב שראוי לכל אדם להיות חגור באבנט בשעת

התפילה. ובימינו רוב ישראל אינם נוהגים כן; ויש שכתבו כי טעם הדבר משום שדווקא בזמנים עקרו היה נהוג לחגור אבנט בעת פגישה עם אדם חשוב וכדומה, אבל בימינו אין נוהגים כן, ואין הדבר נחשב כתוספת נוי.

[ש"ע או"ח צא, ב-ה, משנ"ב ד, י, יא, יב, ריג, וביה"ל ד"ה ויש; ביאורים ומוספים דרשו, 5, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 19; וראה שם, 18]

בפרשת השבוע אנו למדים לראשונה על בגדי הכהונה: "וְעִשִּׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֲחִיךָ לְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת... וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֹּדֹם וּמְעִיל וְכֹתֶנֶת תְּשַׁבֵּץ מְצַנֶּפֶת וְאַבְנֵט". כמפורש במקרא, מטרת הבגדים היא לכבוד ולתפארת, כראוי לשעה בה עובד הכהן את עבודת המקדש. בדומה לכך, חיוב הלבוש בצורה מכובדת, כיסוי הראש במצנפת (- כיפה) או בכיסוי אחר, וחגירת אבנט, נהוגים אצל כל איש ישראל, גם בימינו אנו.

בשעת תפילת 'שמונה עשרה' צריך המתפלל להיות לבוש בצורה מכובדת, דהיינו באופן בו לא היה מתבייש לעמוד לפני אדם חשוב. מסיבה זו, הלובשים תדיר כובע וחליפה - חייבים ללבושם גם בשעת התפילה; ונחלקו הפוסקים אם חובה זו דוחה את חובת התפילה בציבור. כמו כן, אין להתפלל בבגדי שינה, בגרביים ללא נעליים, או בנעלי בית;

וכל שכן בבגדים קצרים, כגון בגד ים. ומותר להתפלל עם מעיל וצעף, ויש שכתב שמותר גם לעטות כפפות שמטרתן להגן מפני הקור. וחולה 'שנפל למשכב' - יש שכתב שרשאי להתפלל בבגדי שינה, ויעטה עליהם חלוק.

ובנוגע לכיסוי הראש: יש מהראשונים והאחרונים שכתבו כי בזמננו אסור מן התורה לשהות בגילוי הראש אפילו זמן מועט;

<<< המשך מעמוד קודם

"הנה, ילדים, כעת הגיע הזמן למתנה הגדולה! הקשיבו היטב לדבריי, ילדים, כי המתנה שאתן לכם היום, יקרה היא יותר מכל המתנות שנתתי לכם אי פעם!

ובכן, תמיד הייתי מסתפק בברכת המזון - האם צריך לענות אמן אחרי 'לעולם על יחסרנו' שהרי היא סיום ברכת 'הטוב והמטיב', או לא... לכן, נסעתי עתה נסיעה ארוכה לשלושה שבועות, עד שבאתי לביתו של הגאון הצדיק ר' ישעיה זעכוויצער, ושם שמעתי במפורש כשהוא עונה אמן אחרי 'אל יחסרנו! אוצר גדול נפל אם כן בידי באותה שעה, ומיהרתי לשוב עמו אליכם..."

"ילדי היקרים", קרא ר' לייב בצהלה גדולה, "זאת היא המתנה הגדולה שהבאתי לכם היום. למענה טרחתני ונסעתי נסיעה ארוכה של שלושה שבועות - מהיום והלאה הרווחתם עוד עניית 'אמן' בכל ברכת המזון!!!"

"אכן, איזו מתנה יקרת ערך..." - סיים ר' זלמן בהתרגשות את סיפורו באזני ילדיו שלו - "עוד עניית אמן!... מה ידמה לה?... ומה ישווה לה?..."

(מתוך ר' זלמן)

מאביהם לשלום, וכבר החלו לספור את הימים לשובו של האבא בכיליון עיניים. והנה, בהפתעה גמורה - אחרי שלושה שבועות בלבד חזר ר' לייב ממסעו. שמחו ילדיו וכל בני המשפחה לקראתו, וקיבלו את פניו בצהלה.

"מה יום מיומיי? מדוע זה מיהרת לשוב?" הקיפוהו כולם בשאלה. אך ר' לייב לא ענה מייד, אלא הודיע בחגיגות:

"היום, ילדים, הבאתי לכם מתנה גדולה מאוד, אולם אתן לכם אותה יותר מאוחר, כי כעת אני ממחר לימנחה". המתינו הילדים בכיליון עיניים לשובו של אביהם, ואף יתכן שבינתיים כמה מהם ניסו לבדוק ולחפש בחבילות את המטמון הגדול, אך לא, הם לא מצאו דבר...

האמא הכינה ארוחה, חגיגית ככל שהיה ניתן מהמוצרים הדלים שהיו ברשותה, וכולם חיכו בקוצר רוח לשובו של האבא, ר' לייב, מן התפילה. אמנם תמיד אחרי נסיעה כזו של האבא, היתה תחושת התרגשות בבית, על אחת כמה וכמה היום, כאשר לשמעה של ה'מתנה' הנפלאה גברה ההתרגשות מרגע לרגע. והנה, חזר ר' לייב מבית הכנסת, נטל ידיים לסעודה יחד עם כל בני המשפחה, ולאחר מכן פתח ואמר:

מתחם בית החולים היה מרושת במצלמות, הרבי הביט אנה ואנה נכנס למים ותוך דקה היה בחוץ

סיפור מדהים על מסירות הנפש של האדמו"ר מטהאש לשמיעת המגילה

אמר, "אם אמצע אותו כאן, בניגוד להצהרתך, רע ומר יהיה סופך". הרבי, ששמע את האיום ממקום מחבואו, החליט כי לא יסכן את בעל הבית. באומץ לב הוא יצא ממחבואו והתייצב בפני הקצין. "יצאתי מבית החולים, כי רציני לבוא לכאן לכבס את בגדיי", הוא התחיל להסביר לקצין הזועם שעמד מולו, "פשוט לא היו לי בגדים נקיים חילופיים..." הקצין לא התרשם מהנימוק הקלוש, הוא תפס בידיו של הרבי וביקש לאזוק אותו ולהשיבו לבית החולים. "בבקשה, אל תניח עליי אזיקים, אלך עמך מרצוני, ולא אנסה לברוח", התחנן הרבי עלי נפשו. גם כאן נתן ה' את חנו של הרבי בעיני הקצין, והוא ניאות לבקשה.

כך הובל הרבי חזרה אל בית החולים, והקצין דיווח שם בפרוטרוט על הפצינט שנמלט. הרבי הוכנס כעת למחלקה סגורה ומאובטחת היטב, לכל יוכל להימלט שוב.

כאן ממשיך הרבי ומספר על ההשגחה הפרטית והסייעתא דשמיא המופלאה שזוכה לראות מי שמוסר נפשו לקיום המצוות: התפללתי לקב"ה, הרמתי עיניים לשמים ואמרת - ריבונו של עולם, מסרתי נפשי כדי לשמוע מקרא מגילה, עזור לי להגשים את שאיפתי זו. לא חלפו יותר מחמש דקות, ולחדר נכנס אחד מבכירי בית החולים. הוא ציין בפניי כי קצין בכיר צריך כעת סיוע בחטיבת עצים מחוץ לעיר, וזקוק לשני יהודים לצורך כך... אני ויהודי נוסף נבחרנו למשימה. ראיתי שנוצרה בפניי הזדמנות פז, ואז אמרתי לבכיר כי אינני מעוניין ללכת, זולת אם אקבל אישור פורמלי שמתיר לי להיכנס לתוך העיר. ונתנו לי...

יצאתי לעבודת חיטוב העצים, אך העמדתי פנים של חלוש וחסר כוח, והסברתי כי אינני מסוגל לעבוד מפאת תשישותי, וכי עליי להיכנס לעיר לטעום משהו... והקצין התיר לי ללכת. נכנסתי שוב לעיר, הגעתי לבית המדרש סטרופקוב, ותהילה להשי"ת - היה זה עוד לפני מנחה. התפללנו מנחה ומעריב, שמעת את קריאת המגילה, הבאתי דבר מה לפי, ורק אחר כך חזרתי לבית החולים. כך זכיתי, ועלה בידי לשמוע את המגילה כדת וכדין. (מרחה לצמא)

סיפור קריאת מגילת אסתר מתוך מסירות נפש של כ"ק מרן האדמו"ר מטהאש זצוק"ל כפי שסופר ע"י הרבי עצמו, באחד ה'מישימים' שערך ביום הילולא של זקנו, אשר לזכות כוחו הגדול זקף את הצלתו והישרדותו המופלאה. בשנות הזעם בשואה, בכ"ב בכסלו אושפז הרבי בבית החולים בעיר קאשוי שבסלובקיה, לאחר מתן שוחד לרופא הצבאי ע"מ שיעיד כי מצבו הרפואי הרעוע אינו מאפשר לשולחו לחזית ויש לשולחו לבית החולים, ובכך נצל מהעברתו ללחימה בחזית מול הרוסים. לחימה שהיתה כרוכה בגזר דין מוות כמעט באופן ודאי. גם בצוק העתים הקפיד הרבי על קיום מצוות ועבודת ה' במסירות נפש.

היה זה בשעות אחר הצהריים של ערב יום הפורים, כאשר הרבי, שעדיין היה מאושפז בבית החולים, ביקש לצאת כדי לשמוע קריאת מגילה. מכיוון שכל מתחם בית החולים היה מרושת בגדר תיל נבצר

ממנו לברוח, אך הרבי הצליח לגלות פרצה קטנה; חלק מהגדר חלף על גבי אגם מים. הרבי הביט אנה ואנה, ומשהבחין כי השטח סטרילי - נכנס למים, ותוך דקה כבר היה בחוץ. הוא פתח בריצה לעבר העיר, אך לרוע המזל הבחין בו קצין, שפסע באותה שעה ברחוב. הקצין הבין כי הצעיר נמלט מבית החולים, והחל לצעוק אחריו: "עצור, עצור". אבל הצעיר לא שעה לקריאות, אלא הגביר את קצב מנוסתו. הקצין החל לדלוק אחריו, והרבי המשיך

לרוץ ולרוץ, עד שהגיע לקצה העיר. שם נקש הרבי על דלת ביתו של אחד התושבים היהודים, וביקש כי יניחו לו להיכנס ולהסתתר מפני הקצין הרודף אחריו. לבו של היהודי התמלא חמלה והוא הורה לרבי, חרף הסכנה שבדבר, להיכנס ולהסתתר תחת המיטה. אבל הקצין הרודף, שלא אבה לתת לטרף לחמוק מידי, הבחין מרחוק כי הצעיר נכנס לבית כלשהו... דקות ספורות לאחר מכן הוא הלם בכוח על הדלת, ודרש לדעת אם נכנס לכאן צעיר כלשהו ברגעים האחרונים היהודי הכחיש, כמובן, מכל וכל, והקצין הסתלק מהמקום והמשיך בחיפושיו. אך לאחר מספר רגעים שב הלה לבית בפנים חמורות סבר, "אני בטוח שהנמלט מסתתר אצלך",

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

דמוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת אדו"ני
הישיבה

השר צרח וצווח: "לא הבנת את כוונת המלך: כוונתו היתה לשר האוצר, לא אלי!!" אבל צעקותיו היו לשוא, המנהל קרא לפועל, וביחד השליכוהו אל התנור המוסק

נס פורים בימי האברבנאל: הגויים התקנאו בשר היהודי, אשר המלך גידלו על פני כל השרים

על העץ אשר הכין למרדכי

מסופר על רבינו יצחק בן יהודה אברבנאל, שהיה שר האוצר במלכות ספרד. המלך שהכיר בחכמתו וקדושתו, גידלו ונישאו על פני כל השרים, והתייעץ עמו בכל ענייני המלכות. הוא נהנה מאוד מעצותיו המחכימות, אך כגודל הערכתו של המלך כך גברה קנאת השרים הגויים. הם בקשו בכל צורה להבאיש את שמו בעיני המלך, שכמובן מיאן בכל תוקף להאמין לדבריהם. לאחר שכנועים רבים, אילצוהו השרים לשמוע לדבריהם, והוא הסכים להוציא את השר היהודי להורג. המלך ידע שאם ידבר על כך עם דון יצחק אברבנאל, תתבטל מזימתו, ויעשו מכך רעש גדול במדינה, לכן החליט להורגו בצורה שקטה ומסתורית. הוא הודיע למנהל מפעל ייצור הלבנים, שמי שישאל אותו אם עשה את מצות המלך, יהיה מי שיהיה, עליו לתפסו ולהשליכו אל התנורים הבעורים שבמפעל.

באותו יום הגיע האברבנאל אל המלך, ובככל יום ברכו בברכת שלום לבבית. הוא שם ליבו לכך שפני המלך אינם כתמול שלשום, המלך השיבו בשפה רפה ובקשו ללכת למסיק התנורים, ולשאלו אם עשה את מצות המלך. ענה האברבנאל: "בבקשה, תיכף ומיד אלך למלא את

פקודת המלך". הוא הזדרז למלא את פקודתו, אך בדרך עצרו אדם בבקשה דחופה: "יש לי בן שהיום מלאו לו שמונה ימים, ולא מצאתי מוהל. השמש כבר עומדת לשקוע ואיני רוצה להחמיץ את היום". האברבנאל ניסה לדחותו: "ממהר אני בפקודת המלך לאיזו שליחות, שמא תוכל לחפש מוהל אחר?" אך אותו אדם התחנן על נפשו, שזה זמן רב מחפש הוא מוהל, ולשוא, הוא אינו מוצא. האברבנאל לא יכל לסרב והלך עמו לביתו. הקהל שהתאסף בבית שמח על מציאת המוהל, ובינתיים התעכב קמעא עד שהתארגנו לברית. לאחר שמל את הילד, אילצוהו המארחים להסב עמם שכן בלעדיו לא יהיה מנין, ובלית ברירה עשה גם את זאת. כמובן שנתבקש לשאת דברי תורה. השעות נקפו, ודון יצחק טרם מילא את פקודת המלך.

בינתיים השר ששכנע את המלך כנגד האברבנאל, היה סקרן לראות אם יצא סוף סוף זממו לפועל. לאחר כמחצית השעה מיהר אל מפעל הלבנים ונכנס בשמחה, בחיך רחב שאל את מנהל המפעל: "האם כבר נעשה דבר המלך?" רק שמע זאת המנהל ותיכף לפתו חזק בין זרועותיו וקשרו היטב בידיו וברגליו.

השר צרח וצווח: "לא הבנת את כוונת המלך, כוונתו היתה לשר האוצר, לא אלי!!!" אבל צעקותיו היו לשוא, המנהל קרא לפועל וביחד השליכוהו אל התנור המוסק... לאחר שעות מספר, הצליח האברבנאל לצאת מסעודת המילה,

זרז את צעדיו במהירות למלא את פקודת המלך, והלך למפעל הלבנים. בהגיעו לשם ושאל: "האם נעשתה מצות המלך?" אמר המנהל: "כן בודאי, מיד כשבא לכאן השר, קשרנו אותו והשלכנו אותו לתנור המוסק..." שניות מועטות לקח לאברבנאל לעכל את מה שארע. הוא הבין שיזו של שונאו השר היתה בדבר כדי לגרום למותו, אך הצטער על כך שמחמתו הרגו יצור אנוש.

כששב אל המלך לברר על מה יצא הקצף, השתומם המלך לראותו, לאחר התנצלות וסיפור הדברים, סיפר לו המלך את דבר העלילה שבקשו השרים, ובראשם אותו שר, לעשות לו, והבין כי משמים הצילוהו, "בור כרה ויחפרהו, ויפול בשחת יפעל", באותו בור שכרה לו הרשע להורגו, שם נהרג הוא בעצמו. מסר עצום ניתן ללמוד מסיפור זה, כי אל לו לאדם לחרוש רעה חלילה על רעהו, שהרי כל אשר יחשוב על חברו, יכול להתהפך עליו בעצמו. וכעין מאמר העולם 'כל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה'.

וכן מסופר בגמרא: "מעשה באדם אחד שהיה מסקל מרשותו לרשות הרבים ומצאו חסיד אחד, אמר לו: 'ריקה, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך?'. לגלג עליו, לימים נצרך למכור שדהו, והיה מהלך באותו רשות הרבים ונכשל באותן אבנים, אמר: יפה אמר לי אותו חסיד, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך".

עוד מסופר על עניה אחת שהסתובבה ברחובות קריה, ובכל פעם שראתה את המלכה מטיילת ביער, באה לבקש ממנה נדבה, והמלכה היתה מביאה לה איזה דבר מאכל. דבר מה הפריע למלכה מאוד, בכל עת היתה העניה משננת לה את הפתגם: 'כל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה', ודבר זה חרה למלכה. היא החליטה לעשות קץ לדבר. היא בקשה מן המשרתים לאפות לה עוגה מכובדת ושפכה לתוכו רעל, כדי להמית את אותה עניה.

בפעם הבאה כשבאה העניה לבקש נדבה, נתנה לה המלכה עוגה מכובדת זו, העניה שלא היתה רגילה בדבר, שמרה את העוגה לשעת הצורך, ובינתיים העוגה עמדה על האחד העצים ביער. לימים, יצאו שני בני המלכה עם מלווים לסיור ברחבי המדינה, אך לאחר כמה ימים טעו בדרך ורעבו עד פת לחם, הם עברו באותו מקום וראו עוגה זו, תיכף התנפלו עליה ואכלו ממנה. כמה דקות לאחר מכן, נפחו את נשמתם. המלווים ניסו להזעיק עזרה אך הרופאים קבעו את מותם, כשמוע זאת המלכה מיהרה אל המקום, ומה נתפלאה לראות שהיתה זו אותה עוגה שביקשה להכין בעבור העניה.

או אז הבינה היטב את מאמרה של העניה: כל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה, ולמדה על בשרה את הלקח באופן כואב. הנה כי כן, המכין רעה לחברו ידע שיתכן שמכין זאת לעצמו, וגם אם לא יזקק ברעה זו, הקב"ה משלם מידה כנגד מידה ויכול להענישו ברעה, באותו עונש.

(מתוך 'המגילה המחכימה')

איזו סגולה מועילה לאדם שאינו מבין דבר בתורה?

כתב (סעי' ט') שיאמר את פרשת מזבח הקטורת, ובתוך פרשה זו מזכיר דרך אגב את הדלקת הנר, לכן לא הוצרכו לתקן פרשה מיוחדת להלדקת הנרות. ומסיים, שאם ירצה לקרוא בכל יום גם את פרשת הנרות, מה טובו ומה יופיו ותבוא עליו ברכה, ע"כ.

בנו הגר"י פלאגי זצ"ל בס' יפה ללב (או"ח סי' א' סי"ז) הביא את דברי אביו, ואח"כ כתב ע"ז עוד, שבספר שבט מוסר (פ' ל"א) כתב, כי כל האומר "מזמור למנצח בנגינות מזמור שיר", בצורת המנורה בכל יום בהנף החמה לא יקרה לו שום מקרה רע, וחשוב לפני הקב"ה כאילו הוא מדליק נרות בבית המקדש. וראה בספר אגרא דפרקא (אות קעב) שכתב: נראה לי בסגולה כשהאדם אינו מבין דבר בתורה יאמר פרשת המנורה בתורה, ויאירו עיניו, והמשכיל יבין.

"וּבְהֶעֱלֵת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת" (שמות ל', ח') בשו"ע או"ח (סי' א' סעי' ה-ט) מובא שטוב לומר את פרשיות הקרבנות, ומפרט שם את כל סוגי הקרבנות ופרשיותיהם.

ובשו"ת לב חיים (לרבי חיים פלאגי זצ"ל ח"ב סי' א') נשאל, מדוע לא הוזכר שם לקרוא את פרשת הדלקת המנורה שבפרשת אמור, "וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך וכו' להעלות נר תמיד וכו'", שהרי גם הדלקת המנורה היתה חלק מעבודת בית המקדש. וכתב שם שבגמ' יומא (כד:): מבואר שהדלקת הנר לא נקראת עבודה, ולכן לא תקנו זאת.

ומוסיף שכיון שבפרשת מזבח הקטורת בפרשתנו הוזכר בתוך הפסוקים את הדלקת המנורה: "וּבְהֶעֱלֵת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעֲרֵבִים יְקַטְרֶנָּה קִטְרֶת תְּמִיד לְפָנֵי ה' לְדֹרֹתֵיכֶם" והרי בשו"ע שם

מי יורש את משרת האדמו"ר שנפטר?

ועי' בשו"ת דברי חיים (ח"ב חו"מ סי' ל"ב) שבמשרת אדמו"ר לחסידים להורות להם דרכי ה', אין קדימה לבן, והראוי לזה ש קודם. ועי"ש

שהמגיד ממעזריטש השאיר הגדולה לתלמידיו, וכן הבעש"ט הניח המשרה לתלמידיו ולא לבנו, אפי' שהיה קדוש ה', ולכן אין בזה שום ירושה ורק מעשיו יקרבוהו ומעשיו ירחקוהו.

"שְׁבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁוּם הַכֹּהֵן תַּחֲתָיו מִבְּנָיו" (שמות כ"ט, ל') וברש"י "תחתיו מבניו" - מלמד שאם יש לו לכהן גדול בן ממלא את מקומו ימנוהו כהן גדול תחתיו.

הרמ"א יו"ד (סי' רמ"ה סעי' כ"א) כתב לגבי ירושה של רבנות: "אפילו בנו ובן בנו, לעולם קודמים לאחרים כל זמן שממלאים מקום אבותיהם ביראה והם חכמים קצת".

ובשו"ת גינת ורדים יו"ד (כלל ג' סי' ח') מובאת תשובתו של מהר"י אריפול זצ"ל, שכך עשו מעשה בעיר צפת, שאחר שהסכימו כל בני הקהילה להושיב את הר"מ אלשיך בראש, מנעם ר"ש אלקבץ עד שיגדל בנו של הרב הקודם, וכשנעשה בר מצוה מינוהו במקום אביו, אע"פ שלא היה לו ערך עם הר"מ אלשיך שהיה באותו פרק כבן ששים שנה.

מי מכין את נרות השבת, ומי מכין את נרות החנוכה?

ואשתו תדליק, ולכן כתוב "ובהדלקת הנר", שהיא רק מדליקה, אבל התיקון של הנרות לא מוטל עליה אלא על הבעל.

ובגמ' שבת (כג:): מובא: "אמר רב הונא, הרגיל בנר הוויין לן בנים תלמידי חכמים", ובפשטות כוונת הגמ' על נר חנוכה. ובספר "מועד לכל חי" (לרבי חיים פלאגי זצ"ל סי' כז סעי' כה) כתב, שכיון שסגולת נר חנוכה היא לבנים תלמידי חכמים, א"כ אף לאשה יש שייכות בסגולה הזו, ולכן היא תכין את השמן ואת הפתילות לבעלה שידליק.

"וְאִתָּהּ תִּצְנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... לְהַעֲלֵת נֵר תְּמִיד" (שמות כ"ז, כ') כתב בעל הטורים: 'תצוה' בגימטריא נשים צוה; רמז להדלקת

הנר לנשים חובה בשבת. והנה במשנה מסכת שבת (פ"ב מ"ו) שנינו: "על שלוש עבירות נשים מתות בשעת לידתן, על שאינן זהירות בנידה בחלה ובהדלקת הנר".

ובתוס' רעק"א על המשניות (שם אות ו), הקשה מדוע לא כתוב 'ובנר' כמו שכתוב לגבי חלה, שלא נאמר בה 'ובהפרשת חלה'? ותירץ שהתנא בא לרמז, למה שמובא בתיקוני זוהר שבעל הבית יתקן את הנרות,

פלוגי לקח בטעות את כובעך והשאיר את שלו, האם תוכל להשתמש בכובעו עד שתפגשו ותתחלפו?

זה יכול להיות טלית בטלית או מטריה במטריה. מפעם לפעם במקומות ציבוריים הומי אדם, נלקחים חפצינו בטעות על ידי אחרים, מתי מותר להשתמש בחפציו של אחר, אם בכלל?

זה רק בסתם שתולים שהטעות היתה בחילוף, אבל אם נתברר של מי שייך המעיל שבידו, והבעלים הוא לא לקח כלום - בודאי צריך לשלם לו על השימוש.

וסיים, שכיון שמנהג זה לא הוזכר רק בערוך השולחן ולא בשאר פוסקים, לכן טוב להנהיג בכל מקום ולתלות מודעה במקום בולט, שכל אחד מרשה להשתמש בחפציו באם יוחלפו ואז ינצלו מעוון גזל. תמצית ההלכות היוצאות למעשה

א. החלפת כובע - מי שנתחלף כובעו בכובע של חברו בבית המדרש, שרואה שלקחו את כל הכובעים, ונשאר כובע אחד דומה לשלו ומשער שבעל הכובע לקח את כובעו בטעות, מדין הגמרא - אסור לו להשתמש בכובע של חברו. ואם משער שנודע לחברו החילוף, יש אומרים שמותר לו להשתמש, דמסתמא נתרצה המחליף שישתמשו בשלו וירשו לו להשתמש בשל חברו, אבל זה רק אם היה זמן לחזור ולקחת את הכובע, ויעויין פתחי חושן (אבדה פ"ד הערה מ"ה).
ב. דעת ה"ערוך השולחן" שכיום המנהג בנעליים עליונות (ערדליים), שלא מקפידים

אם ישתמש אחד בשל חברו.
ג. להלכה כתב הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל שיש להנהיג ולתלות מודעה במקום בולט, שכל המכניס חפצים למקום זה, על דעת שאם יישארו יהיה מותר להשתמש בהם, וכן כדי לצאת מחובת השבת אבידה נכון לכתוב שאם נשאר אחר זמן מסוים יהיה הפקר, וכן מורה ובא מורי חמי הגר"י פרידמן שליט"א אב"ד בב"ד דהגר"נ קרליץ שליט"א.
ד. למעשה, התורה חסה על ממונם של ישראל, וכל אחד יקפיד לכתוב שם וטלפון על הכובע ועל הסוודר, על המעיל והמטריה שלא יהיה בכלל מאבד מה שנותנים לו.

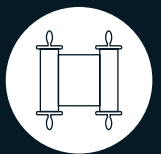
דף מו. נתחלפו לו כלים בבית האבל או בבית המשתה, הרי זה לא ישתמש בהן עד שיבוא הלה ויטול את שלו, כן נפסק בשולחן ערוך חו"מ סי' קל"ו ס"ב.

כיון שהדבר נוגע מאד למעשה, בכובעים שמתחלפים בבית המדרש, וכשמתכווננים להתפלל - מגלה לפתע שכובעו נלקח, ורואה כובע דומה לשלו, ומסתבר שבעליו טעה והשתמש בכובעו - האם מותר לו ללבוש את הכובע הנמצא כדי שיוכל להתפלל? וכן מצוי מצב של החלפת מטריות במקומות ציבוריים, ויש לדון האם יש היתר להשתמש במטריה שנשארה אחר שהציבור הלך, ומשער שהחליפו אותה במטרייתו. הערוך השולחן סי' קל"ו, אחר שביאר הדין ד'אסור להשתמש בכליו שנתחלפו, כתב וז"ל: המנהג במקומות הגדולים, מקום שרבים מתאספים שם ומניחים המנעלים העליונים (ערדליים) בפרוזדור, וכשיוצאים יתחלפו זה בזה, אין מקפידים בדבר, ומשתמש אחד בשל חברו עד שיתראו פנים ומחליפים את עצמם, ואין בזה חשש גזילה, שכך נהגו, עכ"ל.

הנה מבואר דאף דמדינא דגמרא אסור להשתמש בכליו שנתחלפו, אבל כבר נהגו שאין מקפידים להשתמש בנעליים העליונים וכל אחד מותר על זכותו, ונותן רשות להשתמש בשלו אם יתחלף לו, שגם הוא מעוניין שאחרים יסכימו לו כאשר יטעה. הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל ב"אגרות משה" (כרך ט' או"ח סי' ט' אות ז'), כתב במי שלקח בטעות בבית הכנסת מעיל שאינו שלו ומנעלים עליונים שאינם שלו, וחזר לבית הכנסת ולא מצא את שלו, אם מותר להשתמש בזה, וכתב שמדינא דגמרא מפורש לאסור בזה, אכן הערוך השולחן מתיר מטעם שכך המנהג, אבל

- מפני מה צייתה התורה שבגדי הכהונה יהיו "לכבוד ולתפארת"?
- מה הקשר בין הדלקת המנורה להקטרת הקטורת?
- מדוע נקרא המשכן על שמו של משה?
- מדוע נכפלה פרשת הדלקת הנרות בתורה?

השאלות
בפרשת
השבוע

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

ברור לך

ארגון 'אחינו ו'דרשו' מזמינים אותך להיות שותף מגוון רחב של כלי כסף, וכל ספרי 'דרשו' עד לשווי של ובנוסף קבל כרטיסי הגרלה להגרלה

להלן מגוון אפשרויות התרומות וקבלת המתנות:

מתנה בשווי 594 ש"ח מסלול מס' 5	מתנה בשווי 533 ש"ח מסלול מס' 4	מתנה בשווי 514 ש"ח מסלול מס' 3	מתנה בשווי 508 ש"ח מסלול מס' 2	מתנה בשווי 320 ש"ח מסלול מס' 1
בתרומה ע"ס 25 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 450 ש"ח	בתרומה ע"ס 23 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 414 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 12X חודשים סה"כ 240 ש"ח
מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:
'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'	סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר	סט 'משנה ברורה' מהודר
גביע יוקרתי מְקֻסָּף	'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'	ספר 'חפץ חיים'	ספר 'חפץ חיים'	בהוצאת 'דרשו'
כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף	הספר החדש 'מועד לדוד'	'דרש דוד מועדים' 2 כרכים	הספר החדש 'מועד לדוד'	
סכין לחלות מְקֻסָּף	כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף	סכין לחלות מְקֻסָּף	סכין לחלות מְקֻסָּף	כרטיס להגרלה הגדולה
5 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	50.000 ש"ח
מתנה בשווי 594 ש"ח	מתנה בשווי 533 ש"ח	מתנה בשווי 514 ש"ח	מתנה בשווי 508 ש"ח	מתנה בשווי 320 ש"ח

להשתתפות וקבלת המתנות מוקד

מתנה לפורים

בזיכוי הרבים, ולזכות מיידית במתנות יקרות ערך: **1.700 ש"ח**. על כל תרומה חודשית מ-20 ש"ח ומעלה. **הגדולה בשווי 50.000 ש"ח.**

מתנה בשווי **1.702 ש"ח**
חסול מס **10**

בתרומה ע"ס 46 ש"ח לחודש 24X חודשים
סה"כ 1.104 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- ספר 'הפנץ חיים'
- 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים
- קערת ליל הסדר מְכַסֵּף בשילוב עץ
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- כף הגשה לעוגה מְכַסֵּף
- 15 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.702 ש"ח

מתנה בשווי **1.207 ש"ח**
חסול מס **9**

בתרומה ע"ס 40 ש"ח לחודש 20X חודשים
סה"כ 800 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- ספר 'הפנץ חיים'
- 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים
- קערת ליל הסדר מְכַסֵּף בשילוב עץ
- 10 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.207 ש"ח

מתנה בשווי **1.182 ש"ח**
חסול מס **8**

בתרומה ע"ס 39 ש"ח לחודש 20X חודשים
סה"כ 780 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- ספר 'הפנץ חיים'
- ספר 'דרש דוד מועדים'-פסח
- קערת ליל הסדר מְכַסֵּף בשילוב עץ
- 10 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.182 ש"ח

מתנה בשווי **1.052 ש"ח**
חסול מס **7**

בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים
סה"כ 700 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- ספר 'הפנץ חיים'
- הספר החדש 'מועד לדוד'
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- כף הגשה לעוגה מְכַסֵּף
- סכין לחלות מְכַסֵּף
- 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח

מתנה בשווי **650 ש"ח**
חסול מס **6**

בתרומה ע"ס 27 ש"ח לחודש 18X חודשים
סה"כ 486 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- 4 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 650 ש"ח

'אחינו' ו'דרשו': 02-5609000

הרה"ג אליהו חיים פנחסי שליט"א
מחבר הספר "הכשרות למעשה"

שום, בצל וביצה שעבר עליהם הלילה

מקור האיסור - בגמרא (נדה יז): אמר ר"ש בן יוחאי: חמשה הן, שהעושה אותן מתחייב בנפשו, ודמו בראשו: האוכל שום קלוף ובצל קלוף וביצה קלופה וכו', שעבר עליהן הלילה. ע"כ. אף שבש"ע לא הובא כלל שיש להקפיד בזה, מקובל למעשה שצריך לזהר בזה גם בזמננו.

מונחים בכלי סגור - בגמרא (שם) מבואר, שאף שמאכלים אלו מונחים בסל וצוררים בבגד וחתומים בחותמת, רוח רעה שורה עליהן. לכן לא יועיל שהם סגורים בתוך כלי. **מונחים בקליפתם** - מבואר בגמרא, שאם נשארה הקליפה מחוברת לביצה או לשום ובצל, או שעדיין מחובר בהם השורש, אינם נאסרים באכילה. ודין זה אמור אף שנשאר מעט מהקליפה, או שנשאר השיער שבראש השום או הבצל, שאז מותרים באכילה.

מעורב בהם מאכל נוסף - ביצים, וכן שום או בצל קלופים שמעורבים עם מאכל נוסף, אין בהם משום סכנה כשעבר עליהם הלילה, ומותרים באכילה. ולכן אין להקפיד בסלט או תבשיל המעורב בהם ביצה או שום ובצל. כמו כן אם נתנו עליהם שמן או מלח ומורגש קצת, שוב אין בו משום סכנה. **ביצה מבושלת** - יש המקילים בביצה מבושלת שעבר עליה לילה, שאין בה חשש סכנה. ראה שו"ת שבט הלוי ח"ג (סימן קסט). אולם יש פוסקים שכתבו שאין לחלק בין ביצה חיה למטוגנת. ראה שו"ת שבט הקהתי ח"ב (סימן רמז). **אבקת ביצים או שום** - כתבו פוסקי דורנו להתיר "אבקת" ביצים או שום שעבר עליהם הלילה, מטעם שנשתנו מבריותן ונעשו פנים חדשות, ושוב אינם בגדר ביצים או שום. **בצל ירוק** - יש הסוברים שבבצל ירוק יש להקפיד שלא להוריד השער שבראש החלק הלבן, כדי שלא יהיה בכלל בצל קלוף שעבר עליו הלילה. אך למעשה מובא בשם החזון איש להקל בזה. וכן היה מורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל. **סכין שחתכו בצל שעבר עליו הלילה** - נראה שיש להקל בזה ואין צריך להגעילו. ראה בשו"ת שבט הקהתי ח"ד (סימן רג).

לקראת שבת מלכתא

ניתן להשיג את העלון 'לקראת שבת' בגירסה המודפסת, במוקדים ברחבי הארץ כדלהלן:

ירושלים

- גל פז' - רח' מלכי ישראל 5 גאולה.
- ישיבת מיר בבנין המרכזי - רח' בית ישראל 3.
- ספרי 'אור החיים' סנטר - רח' חבקוק 2 מא"ש.
- פיצוחי כהן - רח' חזון איש 28 רמת שלמה.
- משרד 'דרשו' - רח' הקבלן 45 הר נוף.

בני ברק

- גל פז' רח' רבי עקיבא 88.
- היימיש סלולר במרכז ב"ב:
- רח' חזו"א 23.
- רח' ירושלים 22.
- רח' עזרא 32.
- ספרי 'אור החיים' - רח' נחמיה 28.

בית שמש

- ספרי 'אור החיים' - רח' נחל ניצנים 3.
- ישיבת "תורת חיים" - רח' אור שמח 17.

ביתר

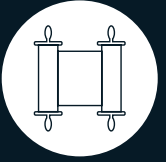
- ביהמ"ד קארלין - רח' פחד יצחק 5 גבעה B.
- שטיבלאך אלאמין - רח' נדבורנא

קרית ספר

- מקווה אבני נזר - רח' אבני נזר 18.
- ישיבת 'אחינו' לצעירים - רח' נודע ביהודה 40.
- חנות 'הכל בו לשבת' - רח' מסילת יוסף 7.
- רח' שערי תשובה 4 (ישיבה).

אלעד

- ישיבת הר"ן - רח' יהודה הנשיא 9.
- ביהכנ"ס מאור שרגא - רח' אבן גבירול 24.

מהו המבדיל בין 'פרי העץ' ל'פרי האדמה'? מה מברכים על גידולי 'מצע מנותק'? ומה מברכים על הסוכר הלבן המצוי?

'פרי העץ' ו'פרי האדמה'

- פרי הצומח על גבי ענף ולא הישר מן השורש, וגזעו קיים תמיד, וחוזר ומצמיח בכל שנה ענפים ופירות - ברכתו 'העץ'; ואף אם גזעו הוא גבעול דק. ופרי הצומח מהשורש, או שגזעו אינו קיים תמיד - ברכתו 'האדמה'.
- פרי הגדל על עץ הנמוך משלושה טפחים - ברכתו 'העץ'; אך יש מקומות שנהגו לברך עליו 'האדמה'.
- פרי שיש ספק אם ברכתו 'העץ' או 'האדמה', וכן מאכל שמעורבים בו פירות משני המינים, ויש ספק אם הרוב הוא מ'פרי העץ' או 'פרי האדמה' - יש לברך עליהם 'האדמה'.
- המוצץ פרי בפיו, מברך את ברכת הפרי. ויש אומרים שאם מחזיק את הפרי בידיו ומוצץ אותו בין שפתיו, מברך 'שהכל', כיון שזו דרך שתייה.

פירות וירקות שברכתם 'שהכל'

- אין מברכים 'העץ' או 'האדמה' אלא על פירות שגודלו בידי אדם, או שטובים לאכילה כשהם חיים, אבל פירות שגדלו מאליהם ואינם טובים לאכילה אלא לאחר בישול וכדומה - ברכתם 'שהכל'.
- תבלין המיוצר מפירות, ירקות או עלים - האוכל ממנו בפני עצמו, מברך 'שהכל', משום שאינו מיועד לאכילה בפני עצמו, אלא לנתינת טעם במאכל אחר.
- אם ייצרו מפרי מאכל חדש על ידי תערובת של מרכיבים שונים, ולא ניכר בו כלל שמקורו בפרי זה - ברכתו 'שהכל' בכל מקרה. ומטעם זה מברכים 'שהכל' על מוצרי סויה למיניהם.
- גידולי 'מצע מנותק' - יש אומרים שאין לברך עליהם 'המוציא לחם מן הארץ' ו'האדמה'; יש אומרים שניתן לברך גם 'האדמה'; ולדעת כמה מפוסקי זמננו, דין גידולים אלו כגידול רגיל. וכן נחלקו הפוסקים בנוגע לברכת 'גידולי מים'.
- עשבים ועלים שאין בני אדם מגדלים אותם והם גדלים מאליהם, אף אם הם ראויים לאכילה כשהם חיים, ואף אם הם משמשים כמאכל חשוב במיוחד - ברכתם 'שהכל'.
- תבשיל ומאפה שברכתם 'המוציא', 'מזונות', 'העץ' או 'האדמה', שנשרפו מעט, או שניתן בו תבלין בכמות גדולה מהנדרש, וכדומה, וכן אם התייבשו או התקלקלו - אם טעמם נפגם מעט, ברכתם אינה משתנה; אך אם טעמם נפגם משמעותית, ועדיין ראויים לאכילה - ברכתם 'שהכל' ו'בורא נפשות'.

ברכת הסוכר

- סוכר קנים, נחלקו הפוסקים בנוגע לברכתו, ולכתחילה יש לברך עליו 'שהכל', כיון שבכך יוצא ידי חובה לכל הדעות, ובדיעבד, אם בָּרַךְ 'העץ' או 'האדמה' - יצא ידי חובתו.
- בימינו, רוב הסוכר הלבן בעולם מיוצר מ'סלק סוכר', וגם בנוגע לברכתו נחלקו הפוסקים, ולכתחילה יש לברך עליו 'שהכל', ובדיעבד, אם בָּרַךְ 'האדמה' - יצא ידי חובתו.

ברכת הדגן בצורות שונות

- גרגירי דגנים - ברכתם 'האדמה' (וראה שו"ע רח, ד); וקליפותיהם המכונים 'סובין' - יש שכתב שברכתו 'שהכל'; ויש שכתב שבזמננו שהתרבו האוכלים אותן, דינן כגרגירים עצמם.
- האוכל קמח מחמשת מיני דגן, אף אם הוא קלוי ויש בו מעט טעם - ברכתו 'שהכל', אם הוא ראוי לאכילה; וזאת אף אם אכילתו מזיקה לקיבה ולגוף.

לבש בטעות את חליפת החול ומצא בה מוקצה - האם מותר להמשיך וללבושה?

ומה הדין כשמצא מוקצה בחליפת השבת?

הרב משה גרין

שכיס זה הוא כעין דבר נפרד מהבגד, ונמצא שהמוקצה מונח על דבר הטפל לבגד, ולא על הבגד עצמו. אך אם הכיס עשוי על ידי תפירת בד על גבי הבגד, כמצוי בכיסי החולצות, נעשה הבגד כולו 'בסיס', כיון שהמוקצה מונח על הבגד עצמו.

ובכל מקרה שבו מותר לטלטל את הבגד - יש אומרים שאם יכול לנער את המוקצה מן הכיס, אין לטלטל את הבגד אלא לאחר שינער ממנו את המוקצה. אך אם אינו יכול לנער את המוקצה מן הכיס, מותר לטלטל את הבגד וללבושו עם המוקצה שבתוכו; וכן אם מתיירא לנער את המוקצה במקומו מחשש שמא יאבד, מותר ללכת למקום משתמר ולנערו שם.

[שו"ע או"ח סי' ז, ומשנ"ב כט"ל; ארחות שבת יט, שא-דש]

בגד שיש בו כיס, ושכח והניח בו חפץ של מוקצה, וכגון שנותר בטעות שטר כסף בכיס חליפת השבת - אין הכיס והבגד נעשים 'בסיס לדבר האסור', ומותר לטלטל את הבגד, וכן לנענע את הכיס כדי לנער את המוקצה. אך אם הניח את המוקצה בכיס על דעת שיישאר שם בשבת, וכגון שטעה ולבש את חליפת ימי החול אשר ארנקו מונח בה דרך קבע, ואין שם חפץ נוסף המותר בטלטול ופיקול לחפץ המוקצה - נעשה הכיס 'בסיס לדבר האסור', ואסור להכניס ידיו לתוכו או לנענעו מבחוץ, ואף לצורך ניעור המוקצה ממנו. והבגד עצמו - אם הכיס עשוי כשקית בד התפורה בשפתיה אל הבגד, כפי שמצוי בכיסי המכנסיים, אין הבגד נעשה 'בסיס', כיון

מידע חשוב למקיימים בהידור חייב אינש לבסומי בפוריא

כדאי לדעת - שהתופעות הלא רצויות הנגרמות עקב שתיית אלכוהול מרובה - אינן מוכרחות, ועם קצת ידע וזהירות, אפשר להגיע לשכרות גמורה ו'עד דלא ידע', מבלי לסבול אח"כ.

ג. אין לשתות הרבה בבת אחת, יש להמתין בין מנת משקה (כוס יין של 13% אלכוהול או כוסית משקה חריף של 45%) למנה אחרת כחצי שעה לפחות, כדי לתת לגוף זמן לעכל את האלכוהול. המתנה אינה מונעת את ההשתכרות!

ד. יש להקפיד ששתיית האלכוהול תהיה מלווה באכילה ושתיית מים ומשקאות קלים (אכילת טוסט שרוף מועילה במיוחד). מומלץ לשתות לפחות כוס אחת של משקה קל על כל מנת אלכוהול.

ה. יש להתרחק לגמרי ממשקאות מוגזים. הם מסבכים את עיכול האלכוהול.

ו. מומלץ להימנע משתיית משקאות המכילים קפאין (קולה, קפה, תה וכדו'), הקפאין מייבש את הגוף בנוסף לאלכוהול.

אם הנך מרגיש בחילה, הפסק לשתות אלכוהול, שתה כמה שיותר מים, ואכול מאכלים עם פחמימות. לא לאכול כלל - זו טעות! אחר השתייה:

בכדי להחזיר לגוף את הויטמינים שאיבד מחמת השתייה המרובה, וכן לעזור לגוף לעכל את האלכוהול שעדיין נשאר בו, יש להקפיד להמשיך לשתות מים ומשקאות קלים המכילים מלח, סוכר, וויטמינים (במיוחד ויטמין C ואשלגן), מומלץ לקחת גם כדורי ויטמינים.

אם אינך חש בטוב בבוקר שלאחר מכן, מומלץ לאכול בננות, ביצים (עדיף מבושלות מאשר מטוגנות) ובמיוחד טוסט שרוף. דברים אלו מכילים רכיבים תזונתיים המסייעים לגוף לשקם את עצמו. כמו כן המשך לשתות ולנוח היטב.

כללים הבאים יכולים למנוע או לכה"פ למעט תופעות לא רצויות, והם מבוססים על מקורות רפואיים מוסמכים.

לאדם שאינו חש בטוב מומלץ להימנע משתיית אלכוהול, הפוגע במערכת החיסונית של הגוף.

לפני השתייה:

א. לאכול הרבה, במיוחד מאכלים שמנים (יש שהמליצו על שמן זית מעורב במאכל אחר), מטוגנים או המכילים פחמימות (מוצרי קמח, תפוחי אדמה, אורז וכדו').

ב. כדאי מאד לאכול טוסט שרוף, הפחמן שבו מסייע רבות לעיכול האלכוהול.

ג. לשתות מים או משקאות קלים, במיוחד אותם המכילים ויטמינים. מומלץ אף לקחת כדורי ויטמינים.

על אף שהאוכל מאט את השפעת האלכוהול איננו מונע את ההשתכרות! האכילה והשתייה המוקדמת מונעת את התייבשות הגוף, ומסייעת בעיכול האלכוהול, וע"י כך מונעת תחושת בחילות וכדו'. תוך כדי השתייה:

א. חשוב מאד לבחור משקאות איכותיים (בדרך כלל נמדד ע"פ המחיר). וכן עדיפים משקאות הבהירים בצבעם וכאלו שאינם מכילים סוכר, כל אלו מתעכלים בגוף ביתר קלות.

ב. אין לשתות סוגי אלכוהול המיוצרים ממקורות שונים זה מזה (כגון: יין, בירה, וודקה, ויסקי וליקר).

בשום אופן אין לשתות בירה ואח"כ יין.